

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**ANALÝZA INICIATIV NA PODPORU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE PODNIKŮ A
MOŽNOST PRAKTICKÉHO VYUŽITÍ**

Diplomová práce

Autor: Bc. Olga Havlíčková

Vedoucí práce: doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

2017

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Olga Havlíčková

Lesní inženýrství

Název práce

Analýza iniciativ na podporu udržitelného rozvoje podniků a možnost praktického využití

Název anglicky

Analysis of initiatives to promote sustainable development of enterprises and the possibility of practical use

Cíle práce

Cílem práce je zpracovat analýzu iniciativ na podporu udržitelného rozvoje na úrovni podniku a doporučit nejvhodnější metodu v podmínkách lesního hospodářství.

Metodika

Rešerše literatury související s podporou udržitelného rozvoje na úrovni podniků a analýza iniciativ, které jsou takto zaměřeny. Navržení a popsání nejvhodnější metodiky pro podniky v lesním hospodářství. Využití zvolené metodiky ve vybraném podniku. Formulace doporučení pro podporu udržitelného rozvoje u podniků v lesním hospodářství.

Doporučený rozsah práce
50 normostran textu bez příloh

Klíčové slova

udržitelný rozvoj, lesní hospodářství, výroční zpráva, reporting udržitelného rozvoje

Doporučené zdroje informací

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. AGRONOMICKÁ FAKULTA. *Udržitelný rozvoj v zemědělství a lesním hospodářství : sborník z konference (Praha, 2.-3. září 1996)*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 1996. ISBN 80-213-0310-7.

MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.

MULAČ, P. – VOCHOZKA, M. *Podniková ekonomika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4372-1.

PAWLICZEK, A. *Udržitelný rozvoj – vybrané aspekty z oblasti podnikání*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011. ISBN 978-80-7248-700-4.

VYSUŠIL, J. – MACÍK, K. – ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. STROJNÍ FAKULTA. *Vnitropodniková ekonomika*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2001. ISBN 80-01-02425-3.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 3. 5. 2016

doc. Ing. Václav Kupčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 1. 2017

prof. Ing. Marek Turčáni, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 04. 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Analýza iniciativ na podporu udržitelného rozvoje podniků a možnost praktického využití vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Miroslava Hájka, Ph.D. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 20. dubna 2017

Bc. Olga Havlíčková

Poděkování:

Ráda bych poděkovala doc. Ing. Miroslavu Hájkovi, Ph.D. za jeho ochotu, připomínky, cenné rady a vedení této práce.

Abstrakt

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zanalyzovat iniciativy, které se zaměřují na podporu udržitelného rozvoje na úrovni podniku a doporučit nejvhodnější metodu podpory udržitelného rozvoje v podmínkách lesního hospodářství.

Úvodní část práce je věnována definici udržitelného rozvoje, důvodům a historii jeho vzniku. V další části jsou podrobně popsány přímé a nepřímé nástroje udržitelného rozvoje. U přímých nástrojů je pozornost věnována především dobrovolným nástrojům a CSR. Následně jsou popsány iniciativy udržitelného rozvoje a jejich jednotlivé pilíře (ekonomický, ekologický a sociální pilíř). Druhá část práce se zabývá lesním hospodářstvím, jeho vývoji až po současnost, která před nás klade mimo jiné i výzvu trvale udržitelného hospodaření a vyrovnanosti.

Součástí práce je i vlastní výzkum, který porovnává dobrovolné nástroje čtyř lesních společností a "100 obdivovaných podniků ČR". Z výzkumu vyplývá i povědomí veřejnosti o udržitelném rozvoji a certifikátech FSC a PEFC. Na základě zanalyzovaných iniciativ a vlastního výzkumu je práce zakončena návrhy na zlepšení dobrovolných nástrojů UR v podnicích.

Klíčová slova: Udržitelný rozvoj, lesní hospodářství, výroční zpráva, reporting udržitelného rozvoje.

Summary

The main goal of this diploma thesis was to analyse initiatives that aim to promote sustainable development and recommend the best method for sustainable development support in the field of forestry.

The introductory part is devoted to the definition of sustainable development and the the history of the concept of sustainable development. The next section describes in details the direct and indirect instruments of sustainable development. Direct instruments include mainly voluntary instruments and CSR. Subsequently follows the description of initiatives for sustainable development and their individual pillars (economic, environmental and social pillars). The second part of this diploma thesis deals with forestry and its history to the present day and current challenges of sustainable development and composure.

This diploma thesis also includes own research that compares the voluntary instruments of four forest companies and the "100 most admired Czech companies." The results of the research clearly show the public awareness about sustainable development and certificates FSC and PEFC. Based on the analysed initiatives and own research the diploma thesis ends with suggestions for improvement of voluntary instruments of SD in enterprises.

Key words: Sustainable developmen, forestry, annual report, sustainable development reporting

OBSAH

1 Úvod	12
2 Cíle práce	13
3 Literární rešerše	14
3.1 Udržitelný rozvoj	14
3.1.1 Definice	14
3.1.2 Historie udržitelného rozvoje.....	15
3.1.3 Nástroje udržitelného rozvoje.....	18
3.1.3.1 Přímé nástroje	19
3.1.3.1.1 Administrativně-právní nástroje	19
3.1.3.1.2 Koncepční nástroje.....	20
3.1.3.1.3 Informační nástroje.....	21
3.1.3.1.4 Dobrovolné nástroje	21
3.1.3.2 Nepřímé nástroje	29
3.1.3.2.1 Kombinace nástrojů	29
3.1.3.2.2 Ekonomické nástroje.....	29
3.1.3.3 CSR	29
3.1.4 Iniciativy UR.....	31
3.1.4.1 G3	33
3.1.5 Pilíře udržitelného rozvoje	34
3.1.5.1 Ekonomický pilíř	36
3.1.5.2 Ekologický/environmentální pilíř	37
3.1.5.3 Sociální pilíř	38
4.1 Hospodaření v lesích	40
4.1.1 Historie lesnického hospodaření.....	40
4.1.2 Hospodaření v lesích	41
4.1.3 Trvale udržitelné hospodaření v lesích	43
5 Metodika	45
6 Výsledky.....	46
6.1 Lesní společnosti	46
6.1.1 Lesy České republiky (LČR)	46
6.1.1.1 Základní informace LČR.....	46
6.1.1.2 Udržitelný rozvoj - Lesy České republiky.....	47
6.1.2 Lesy Slovenské republiky (LSR).....	51
6.1.2.1 Základní informace LSR	51

6.1.2.2 Udržitelný rozvoj – Lesy Slovenské republiky	52
6.1.3 Vojenské lesy a statky ČR (VLS)	54
6.1.3.1 Základní informace VLS	54
6.1.3.2 Udržitelný rozvoj - Vojenské lesy a statky ČR.....	55
6.1.4 Lesní společnost Prylovi, s. r. o.	56
6.1.4.1 Základní informace Lesní společnost Prylovi	56
6.1.4.2 Udržitelný rozvoj – Lesní společnosti Prylovi	57
6.1.5 Srovnání podniků	57
7.1 „100 obdivovaných podniků ČR“	63
7.1.1 Dobrovolné nástroje „100 obdivovaných podniků ČR“	63
7.1.2 Srovnání „100 obdivovaných podniků“ s ohledem na udržitelný rozvoj	73
8.1 Výsledky dotazníkového šetření	79
8.1.1 Charakteristika respondentů.....	79
8.1.2 Udržitelný rozvoj	80
8.1.3 Certifikáty	83
9.1 Certifikace udržitelného rozvoje	84
9.1.1 FSC – Forest Stewardship Council	86
9.1.2 PEFC – Pan European Forest Certification Council.....	89
9.1.3 Srovnání certifikátů	90
10 Diskuse.....	94
13 Závěr.....	96
14 Seznam použité literatury	98
15 Seznam příloh	106
Příloha 1.....	107
Dotazník	107

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: EMAS.....	25
Obrázek 2: CSR	31
Obrázek 3: GRI.....	32
Obrázek 4: Pilíře udržitelného rozvoje.....	35
Obrázek 5: LČR	47
Obrázek 6: LSR.....	52
Obrázek 7: VLS.....	55
Obrázek 8: Lesní společnost Prylovi.....	57
Obrázek 9: FSC	86
Obrázek 10: PEFC	89
Tabulka 1: Nejzásadnější celosvětové konference věnované problematice UR.....	15
Tabulka 2: Historické změny v druhové skladbě.....	41
Tabulka 3: Vlastnické vztahy v lesích ČR	41
Tabulka 4: Vývoj přirozené a umělé obnovy lesa v České republice 2 000 – 2013.....	42
Tabulka 5: Základní informace LČR	46
Tabulka 6: Základní informace LSR.....	51
Tabulka 7: Základní informace VLS	54
Tabulka 8: Základní informace Prylovi	56
Tabulka 9: Srovnání podniků - lesnatost	58
Tabulka 10: Srovnání podniků – činnost	58
Tabulka 11: Srovnání podniků – nástroje UR.....	58
Tabulka 12: Srovnání podniků – udržitelný rozvoj.....	62
Tabulka 13: Srovnání 100 podniků.....	74
Tabulka 14: Srovnání certifikátů – základní informace	90
Tabulka 15: Přehled certifikovaných lesů ke 30. 9. 2016.....	91
Tabulka 16: Srovnání certifikátů	92
Graf 1: Slyšeli jste někdy o UR.....	80
Graf 2: Víte co UR znamená	80
Graf 3: Je UR důležitý	80
Graf 4: Víte o podniku dodržující UR.....	81
Graf 5: Podniky uvedené respondenty	81
Graf 6: Jsou dodržovány zásady UR	82
Graf 7: Dáváte přednost firmám, které dodržují UR.....	82
Graf 8: Znáte certifikát FSC	83
Graf 9: Znáte certifikát PEFC	83
Graf 10: Víte, co certifikáty označují.....	83
Graf 11: Věříte certifikovaným výrobkům.....	84

Seznam použitých zkratk a symbolů

%	Procento
AA	Account Ability – Standard ke GRI
AČR	Armáda České republiky
a. s.	Akciová společnost
atd.	A tak dále
BK	Buk lesní
BO	Borovice lesní
Cca	Přibližně
CSR	Corporate Social Responsibility – Společenská odpovědnost firem
ČR	Česká republika
DB	Dub letní/zimní
EMAS II	Nová verze EMAS
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme – Systém řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí.
EMS	Environmental Management System – Systém environmentálního řízení
EnMS	Systém managementu hospodaření energií
EPD	Environmental Product Declaration - Environmentální prohlášení o produktu
EsD	Ekostabilizační dřevina
EU	Evropská unie
EVO	Environmentální vzdělání, výchova a osvěta
FCS	Forest Stewardship Council
FSI	Failed State Index – Index zhroutených států
G3	Sustainability Reporting Guidelines GRI Version 3 – Nová verze GRI
GPP	Green Public Procurement – Zelené zadávání veřejných zakázek
GRI	Global Reporting Initiative – Světová iniciativa pro reporting a indikátory
ha	Hektar/ hektary
HDI	Index lidského rozvoje
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHÚ	Chránené územie – chráněné území
INEN	International Network for Environmental Management – Standard ke GRI

ISO	International Organization for Standardization – Mezinárodní organizace pro standardizaci
JD	Jedle bělokorá
Jehlič.	Jehličnany
KRNAP	Krkonošský národní park
LCA	Life Cycle Assesement – Hodnocení životního cyklu
LČR	Lesy České republiky
LHC	Lesní hospodářský celek
List.	Listnáče
LSR	Lesy Slovenské republiky
M&T	Monitoring and Targeting – Řízení energetických úspor
m ³	Metry krychlové
MD	Modřín opadavý
MZD	Meliorační a zpevňující dřevina
např.	Například
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
OSN	Organizace spojených národů
OZ	Odštěpný závod
PEFC	Pan European Forest Certification Council
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
s. p.	Státní podnik
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
SA 8000	Mezinárodní standard pro pracovní vztahy
Sb.	Sbírka
SD	Sustainable Development – Udržitelný rozvoj
SM	Smrk ztepilý
SR	Slovenská republika
š. p.	Štátny podnik – státní podnik
tzv.	Takzvaný
ÚKZÚZ	Úřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
UR	Udržitelný rozvoj
VLS	Vojenské lesy a statky
ŽP	Životní prostředí

1 Úvod

Vize u všech podnikatelských subjektů musí být založena na tvorbě udržitelné ziskovosti, efektivnosti a soustředování na zájmy zákazníků. Kromě tohoto důležitého ekonomického pilíře se však nesmí opomínat i environmentální a sociální pilíř. Hlavním cílem podniků, ale i mnoha mezinárodních organizací, se tak stává udržitelný rozvoj, ten by neměl být chápán jen jako odpovědnost k životnímu prostředí, ale i jako odpovědnost vůči společnosti.

Problematice udržitelného rozvoje a ochraně životního prostředí je v současnosti věnována velká pozornost po celém světě. To svědčí o jeho narůstajícím významu a o popularizaci tohoto fenoménu. Důvodem jsou především globální problémy lidstva jako nadměrný růst odpadů, spotřeby energie, znečišťování vod a ovzduší, nadměrné čerpání přírodních zdrojů nebo emise skleníkových plynů.

V České republice podniky většinou publikují environmentální zprávy (environmentální reporting). Tyto zprávy obsahují informace o chování podniků vůči životnímu prostředí, zásady či cíle podniku. Naopak mezinárodní organizace používají celosvětově uznávanou iniciativu GRI, tedy Global Reporting Initiative. Pro GRI i pro environmentální reporting však platí, že dobře zpracovaný report, který obsahuje všechny požadované aspekty, pomáhá obstát v konkurenčním boji.

Environmentální reporting je jedním z mnoha dobrovolných nástrojů udržitelného rozvoje, dalšími jsou například CSR (motivující k dodržování sociálního a environmentálního pilíře), čistší produkce, environmentální značení, EMAS nebo M&T.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, literární rešerši a výsledky. V literární rešerši je popsán udržitelný rozvoj (historie, nástroje, pilíře) a lesní hospodářství. Část s výsledky je věnována představením společností Lesy České republiky, Lesy Slovenské republiky, Vojenské lesy a statky, Lesní společnost Prylovi a popsáním jejich dobrovolných nástrojů, které jsou následně porovnány. Dále je uvedeno „100 obdivovaných podniků ČR“. U nich je provedeno srovnání dobrovolných nástrojů. Součástí praktické části jsou výsledky vlastního výzkumu, popis a následné porovnání certifikačních systémů FSC a PEFC.

2 Cíle práce

Cílem práce je zpracovat analýzu iniciativ na podporu udržitelného rozvoje na úrovni podniku a doporučit nejvhodnější metodu v podmínkách lesního hospodářství.

Cílem práce je podrobné seznámení s pojmem „udržitelný rozvoj“. Obeznámit se tedy s pojmem jako takovým, důvodem jeho vzniku, definicí a historií. Dále se podrobně seznámit s nástroji udržitelného rozvoje, tedy s přímými a nepřímými nástroji. U přímých nástrojů je pozornost věnována především dobrovolným nástrojům a CSR. Následně se obeznámit s iniciativami UR a ekonomickým, ekologickým a sociálním pilířem.

Vedlejším cílem je seznámení s problematikou hospodaření v lesích. Cílem je popsat vývoj a současné hospodaření v lesích a trvale udržitelné hospodaření či vyrovnanost.

Hlavním cílem je obeznámit se s dobrovolnými nástroji lesnických společností a "100 obdivovaných podniků", které jsou následně srovnány. Dalším cílem je provedení výzkumu dotazníkového šetření na udržitelný rozvoj a certifikáty a srovnání certifikátů FSC a PEFC.

Posledním cílem je doporučit podnikům návrhy na zlepšení dobrovolných nástrojů udržitelného rozvoje.

3 Literární rešerše

3.1 Udržitelný rozvoj

Dříve než se začal objevovat termín „trvale udržitelný rozvoj“, používal se v praxi pojem „vyvážený rozvoj“. V dnešní době je mu věnována menší pozornost. (Jeníček, 2010)

Termín udržitelný rozvoj vychází z pojmu „sustainable development“ a je obtížné ho přeložit. Nejprve byl pojem přeložen jako „setrvalý“ a později jako „udržitelný“, v současnosti jako „trvale udržitelný“. Nováček (2011) upozorňuje, že pojem „trvale udržitelný“ je protichůdný, protože trvale udržitelná není ani existence naší sluneční soustavy a Slunce. Navrhuje tedy kompromis v pojmu „dlouhodobě udržitelný“.

V této práci je použit ekvivalent pojmu „sustainable development“ – „udržitelný rozvoj“.

Podle Maiera (2010) bylo u vzniku udržitelného rozvoje zjištěno, že přírodní zdroje a schopnost ekosystémů vstřebávat důsledky lidské činnosti jsou omezené a proto blahobyt a ekonomický růst není možné zajistit trvalým čerpáním zdrojů.

Podstatou udržitelnosti je splnění základních cílů:

- Sociální rozvoj respektující potřeby všech
- Udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a nezaměstnanost
- Účinná ochrana ŽP a ohleduplné využívání přírodních zdrojů

(Kolektiv, 2004)

Hlavním cílem udržitelného rozvoje je soulad hospodářského a společenského pokroku se zachováním životního prostředí dalším generacím. Znamená to také rovnováhu mezi třemi základními odvětvími – ekonomika, sociální aspekt, životní prostředí, ale také rovnováhu mezi společenskými skupinami a zeměmi. A z tohoto důvodu je snaha o uplatnění principů udržitelného rozvoje. (Česká informační agentura ŽP)

3.1.1 Definice

- Definice Evropského parlamentu o udržitelném rozvoji:

„Zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.“

(Dušek, Pána a kol. 2010)

- Definice, kterou prosadil Josef Vavroušek a je obsažena v našem právním řádu (§ 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí):

„Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“

(Zákon o životním prostředí, 2012)

- Nejznámější definice udržitelného rozvoje je ze zprávy „Naše společná budoucnost“ z roku 1987, kterou předložila Gro Harlem Brundtlandová. Definice zní:

„(Trvale) udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby.“

(Korčák, 1991)

3.1.2 Historie udržitelného rozvoje

Tabulka 1: Nejzásadnější celosvětové konference věnované problematice UR

Zdroj: Vlastní tvorba

Rok	Celosvětová konference	Místo
1972	Konference OSN o lidském životním prostředí	Stockholm
1979	Světová klimatická konference	Ženeva
1992	Konference OSN o životním prostředí a rozvoji	Rio de Janeiro
1997	Rio+5	New York
1997	Konference členských států Rámcové úmluvy o změně klimatu	Kjóto
2000	Summit tisíciletí	New York
2002	Světový summit o udržitelném rozvoji	Johannesburg
2012	Konference o udržitelném rozvoji	Rio de Janeiro
2015	Summit OSN k udržitelnému rozvoji světa	New York

Římský klub (Club di Roma)

V roce 1968 byl v Římě založen tzv. Římský klub sdružující stovky osob z mnoha zemí a z různých oblastí (diplomacie, kultura, průmysl, akademická obec, občanská společnost...), které provádí výzkumy zaměřené na problém vývoje světa, budoucnosti lidstva, globálními problémy a zejména neomezené spotřeby zdrojů ve světě. Začal se zde tedy rozvíjet koncept udržitelného rozvoje, pro který jsou nejdůležitější 3 časové milníky:

- **1972** • Publikace knihy „Meze růstu“
 - Počítačová simulace World3
 - Konference OSN o lidském životním prostředí ve Stockholmu
- **1987** • Publikace „Naše společná budoucnost“
- **1992** • Konference OSN o životním prostředí
 - Výstupy této konference: • Deklarace o ŽP a rozvoji z Rio de Janeiro
 - Agenda 21

Meze růstu (The Limits to Growth)

V roce 1972 vytvořili vědci z Massachusettského technologického institutu počítačovou simulaci World3. Tato simulace ukazuje vývoj hlavních globálních ukazatelů např.:

- Stav populace
- Množství zdrojů
- Míra znečištění
- Objem průmyslové výroby
- Využívání přírodních zdrojů
- A jiné

Ze simulace bylo zřejmé, že do roku 2 100 dojde k populačnímu pádu (vyčerpání úrodných půd, znečištění, nedostupnosti energetických zdrojů – hlavně fosilních paliv,...). Tato simulace byla publikována jako „Meze růstu“ a hlavními autory jsou manželé Meadowsovi. Kniha byla vydána ve 37 zemích a hlavní myšlenka je, že velký ekonomický rozvoj nemůže trvat věčně a zdroje Země jednou dojdou. Následovaly knihy: „Překročení mezí“ a „Faktor čtyři“.

Konference OSN o lidském životním prostředí ve Stockholmu

V roce 1972 se konala první konference o životním prostředí na téma prostředí člověka. Identifikovaly se zde hlavní ekologické problémy a došlo k nastínění nerovného vývoje rozvinutých zemí (globální sever) a rozvojových zemí (globální jih).

Naše společná budoucnost (Our Common Future)

V roce 1987 byla publikována zpráva „Naše společná budoucnost“, neoficiálně známá také jako „Zpráva Brundtlandové“. Hlavní pojem v této publikaci je udržitelný rozvoj. Za vznikem zprávy stojí generální tajemník OSN. Požadoval vytvoření mezinárodní komise, která by přišla s návrhy, jak umožnit lidem a národům rozvoj, ale zachovat při tom funkční ekosystémy a zdravé životní prostředí člověka. Vznikla tedy komise OSN pro životní prostředí a rozvoj. Cílem komise bylo vytvořit strategii, jak dosáhnout do roku 2000 a dále udržitelného rozvoje. Zpráva byla rozdělena do tří oblastí:

- Společné záležitosti
- Společné výzvy
- Společné úsilí

(Nováček, 2011)

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji

Konference se konala v roce 1992 v Rio de Janeiru. Cílem byla vize udržitelného rozvoje a její podpoření a naplnění na místní, národní i mezinárodní úrovni. Bylo zde přijato 5 dokumentů:

- **Deklarace z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji** – právně nezávazný dokument, skládající se z požadavků na:
 - zahrnutí nákladů na ochranu životního prostředí do cen výrobků
 - důsledné provádění hodnocení vlivů činností na životní prostředí předtím, než se s činnostmi začne
- **Rámcová úmluva OSN**
- **Úmluva o biodiverzitě**
- **Agenda 21** – nejdůležitější a nejrozsáhlejší výsledek konference. Můžeme o ní hovořit jako o „návodu“ jak směřovat k udržitelnému rozvoji

- Právně nezávazné, autoritativní prohlášení k principům globální dohody o ochraně, využívání a udržitelném rozvoji všech typů lesa

Na této konferenci se projeví rozpory mezi zástupci rozvojových a rozvinutých zemí. Rozvojové země hájily právo na rychlý hospodářský rozvoj, který eliminuje chudobu, zatímco země rozvinuté zdůrazňovaly problémy s životním prostředím, hlavně tedy problémy globálního charakteru. (Nováček, 2011)

3.1.3 Nástroje udržitelného rozvoje

Nástroji udržitelného rozvoje se rozumí ochrana jednotlivých složek ŽP (ochrana vody, lesů, půdy přírody, fauny a flóry, ozónové vrstvy Země), a ochrana před zdroji, které mohou ohrožovat ŽP (obaly, odpady, hluk a vibrace, záření, chemické látky a přípravky, živelné pohromy), a právní úprava lidských činností s vlivem na ŽP (zemědělství, doprava, hornictví, energetika).

Za nástroje lze považovat jakékoliv prostředky na ovlivňování stavu ŽP. Mezi prostředky patří opatření, jejichž cílem je regulovat a ovlivňovat chování právnických a fyzických osob a jednak aktivity obcí, krajů a států k ochraně ŽP, zejména plánování, financování a realizace činností, které vedou ke zlepšení stavu ŽP (zřizování a provoz čistíren odpadních vod). (Dientsbier, 2011)

Významným dokumentem, který stanovuje směřování a rozsah vývoje ochrany ŽP v dlouhodobém a střednědobém horizontu je Státní politika ŽP ČR. Posledním schváleným dokumentem byla Státní politika životního prostředí pro období let 2004 - 2010. V současné době probíhá strategické posuzování Státní politiky ŽP ČR pro období 2012 -2020. Obecně můžeme tyto nástroje dělit podle jejich aplikace:

- Přímé nástroje
- Nepřímé nástroje

(Státní politika životního prostředí ČR)

3.1.3.1 Přímé nástroje

Ze samotného názvu vyplývá, že se tyto nástroje přímo podílejí na ochraně přírody ŽP. Právní úprava přímých nástrojů směřuje k negativnímu nebo pozitivnímu ovlivňování regulovaných jevů. Nástroje dále dělíme na:

- Koncepční nástroje
- Administrativně-právní nástroje
- Informační nástroje
- Dobrovolné nástroje

3.1.3.1.1 Administrativně-právní nástroje

Administrativně-právní nástroje jsou jedny z nejdůležitějších nástrojů. Vytváří určité příkazy, závazky, povolení a stanoviska, které musí právnické a fyzické osoby dodržovat. (Damohorský, 2003)

Administrativně-právní nástroje se využívají k uplatnění veřejné moci v oblasti práva ŽP. Na základě právních předpisů mají jednotlivé orgány pravomoc vydávat administrativně-právní akty. Teoretické dělení upravují právní normy správního práva. (Damohorský, 2003)

Tyto nástroje dělíme na:

- Udělování povinností
- Udělování souhlasů, povolení nebo koncipování různých vyjádření
- Jiné administrativní nástroje

(Stejskal, 2005)

Zákony a podzákoné právní předpisy slouží k vytyčení právního rámce, který ukládá povinnosti, které jsou v případě podzákoných právních předpisů konkretizovány. (Stejskal, 2005)

Dělení Administrativně-právních nástrojů:

- **Ukládání povinností** – je forma různých omezení, příkazů a zákazů. Je u nich povinnost „něčeho“ se držet, něco strpět nebo něco vykonat v zájmu ŽP. Tyto povinnosti jsou stanoveny zákonem.

- **Povolení, souhlasy, stanoviska a jiné vyjádření** – vydává orgán státní správy, jako předpoklad k určité zákonem označené činnosti s podmínkami pro jejich uskutečnění nebo podmínkou pro vydání povolení, nebo jako vyjádření požadovaných podkladem pro vydání rozhodnutí.
- **Standardy** – jsou různé druhy požadavků pro zachování nezbytného, ale únosného a dosažitelného stavu ŽP. Forma imisních a emisních limitů, přípustný stupeň znečištění vod a půd, technické parametry staveb...
- **Kategorie objektů ochrany** – se uplatňují v jednotlivých složkách zákona (zákon o vodách, o ochraně ovzduší, o odpadech)
- **Kontrola a dozor** – je nezbytný nástroj pro prosazování právního režimu. Disponuje jím Parlament ČR. Povinně jej uplatňují příslušné orgány a Česká inspekce ŽP. Kontrolu provádí soudy, neformální kontrolu veřejnost.
- **Právní odpovědnost** – za určité ztráty, deliktní a správní trestní činy.
- **Výkon rozhodnutí** – je nezbytná podmínka pro vynucení práva v případě, kdy vydané rozhodnutí není splněno dobrovolně, ani po uložení sankcí. Pokud adresát nesplní, může být újma na ŽP odstraněna zajištěním náhradního výkonu rozhodnutí.

3.1.3.1.2 Koncepční nástroje

Mezi koncepční nástroje se řadí programy, plány a koncepce, které se objevují v různých podobách. Setkáváme se zde se závaznými ukazateli (zásady a politika územního rozvoje, lesní hospodářské osnovy a plány). (www.mendelu.cz)

Koncepce, strategie, programy a jiné dokumenty uvádějí směr nebo vymezují systém dalšího vývoje. Mohou být zaměřeny na problematiku ŽP (Státní politika životního prostředí), která zastřešuje koncepční rámce. Prvky environmentální politiky mohou být obsaženy v koncepčních dokumentech s širokým zaměřením. (Česká informační agentura životního prostředí)

3.1.3.1.3 Informační nástroje

Informační nástroje slouží především k osvětě, to znamená k předávání informací různým skupinám (úřadům, firmám, spotřebitelům...) o možnostech ochrany ŽP (třídění odpadů, biopotraviny). Informace jsou předávány především pomocí internetu, billboardů, letáků, kampaněmi v televizi a rozhlasu, nebo státními institucemi, firmami i neziskovými organizacemi jakýmkoli způsobem. Souhrnně používáme zkratku EVVO – environmentální vzdělání, výchova a osvěta. (Česká informační agentura životního prostředí)

3.1.3.1.4 Dobrovolné nástroje

Dobrovolné nástroje jsou nejmladší kategorií, která slouží k ochraně ŽP. Označujeme takto aktivity podnikatelských i jiných subjektů směřujících ke snížení negativních dopadů. Tyto subjekty zavádí a realizují tyto aktivity na základě svobodného rozhodnutí, který je nad rámec požadavků platných legislativních norem.

Smyslem těchto nástrojů je působit na fyzické a právnické osoby tak, aby dobrovolně jednaly v oblasti ŽP. Nástroje jsou většinou zaměřeny na podnikatelskou činnost.

Rozdělení dobrovolných nástrojů

- **Dobrovolnost** – v legislativě není stanovena povinnost k uplatnění
- **Prevence** – odstraňování příčin environmentálních problémů (nikoli k odstraňování škod)
- **Systematický přístup** – působení na oblasti a činnosti organizace, které mají špatný vliv na ŽP

Využívání dobrovolných nástrojů na podnikové úrovni má pro podnik velký význam. Preventivní zaměření vede k ozdravení ŽP a přispívá k realizaci udržitelné spotřeby i výroby, respektive udržitelného rozvoje. U podniku se projevují přínosy jako zvýšení konkurenceschopnosti, lepší image, úspora provozních nákladů.

Dobrovolné nástroje jsou podporovány Státní politikou ŽP, národními programy na úrovni vlády ČR a realizovaných ministerstvem životního prostředí. (Ministerstvo životního prostředí)

Mezi dobrovolné nástroje patří různé druhy služeb, certifikací nebo výrobků.

Environmentální reporting

Environmentální reporting je univerzální pro všechny podniky a představuje zprávu o chování podniku k životnímu prostředí. Touto zprávou podnik dobrovolně informuje o svém profilu. Popisuje současný stav a umožňuje komunikaci mezi podnikem a zájmovými skupinami (akcionáři, dodavatelé, veřejností, zákazníci...) (Henelová, Zbořil, 2005)

„Environmentální report je chápán jako zpráva obvykle pravidelná, o stavu vztahu organizace a životního prostředí, případně o environmentálním profilu organizace“.

(Hřebíček, 2004)

Prvotním cílem podniku je informovat o plnění zákonů či jiných předpisů týkajících se životního prostředí.

Podle Hřebíčka a Kokrmenta (2005) jsou výhody environmentálního reportingu následující:

- Redukce nákladů a snížení čerpání zdrojů
- Lepší spolupráce s místními úřady a regulačními orgány
- Přitažlivost pro investory
- Zvýšení důvěry zákazníků
- Lepší spolupráce se sousedy podniku ...

Podnik by měl informovat o všech environmentálních aktivitách, a ne jen o těch, které se dobře prezentují.

Procesy environmentálního procesu:

- Sběr dat
- Záznam
- Zpracování informací
- Analýza

- Vyhodnocení
- Ověření
- Prezentace výsledných informací podniku

Obsah environmentálního reportingu chápe každá organizace odlišně. Vždy by měl obsahovat informace o:

- Environmentálním profilu
- Výrobních technologiích
- Zásadách podniku
- Cílech

Report by měl obsahovat i indikátory a jejich naplnění.

Pro lepší hodnocení obsahu je definováno 7 stupňů reportingu:

- 1) Informační zprávy a krátké výkazy ve výročních zprávách
- 2) Samostatná environmentální zpráva
- 3) Environmentální řízení podle standardu ISO 14001 nebo EMAS
- 4) Podrobná data a čísla
- 5) Zpráva o ekonomických, sociálních a environmentálních aspektech
- 6) Integrované systémy řízení
- 7) Report nejvyšší úrovně

(Holgaard a Jorgensen, 2005)

První stupeň tvoří informační zprávy a krátké výkazy ve výročních zprávách. Na druhém stupni se publikují environmentální zprávy a to pravidelně a samostatně. Třetí stupeň obsahuje reporty podniků, které mají zavedený systém EMS podle ISO 14001 nebo EMAS, dále publikují výroční zprávy. Na čtvrtém stupni jsou podrobná čísla a data, která jsou srovnána s minulými výkony podniku a jsou dostupné na internetových stránkách podniků. Nalezneme v nich i porovnání s konkurencí. Na pátém stupni podávají podniky zprávu o environmentálních, sociálních a ekonomických aspektech. Na šestém stupni je reporting integrovaného systémového řízení. Ten je založen na sociální odpovědnosti, odpovědnosti za kvalitu, bezpečnosti, životní prostředí a zdraví při práci. Jde o zprávy, které se týkají udržitelného rozvoje, ve kterém jsou vzájemně hodnoceny finanční,

environmentální a sociální závislosti. Na sedmém stupni jsou reporty na nejvyšší úrovni, kdy se s celkovým cílem udržitelného rozvoje porovnává environmentální úsilí podniku. Dále se porovnává s národními strategiemi pro UR, mezinárodními dohodami a uznávaným výzkumem. (Bartelová, 2007)

Environmentální zpráva bývá vydávána na delší dobu, nejčastěji na jeden rok, mívá informativní povahu o tom, co se událo od zprávy předchozí a co se v podniku chystá.

Environmentální reporting je nejčastěji dostupný na internetových stránkách podniků, nebo je vydán v tištěné formě. Může být i součástí výročních zpráv, podnikových časopisů, článků v novinách či časopisech nebo se může objevit v rozhlase nebo televizi. Způsob vydávání je tedy různý, může být jak samostatným dílem v libovolné podobě, nebo může tvořit samostatnou kapitolu výroční zprávy. Zpráva obvykle nepřesahuje 30 stran a musí být zřejmé časové období, ke kterému se údaje vztahují.

Environmentální management

Environmentální management patří do dobrovolných nástrojů, souvisí tedy se systémem environmentálního řízení. Fedorová et al (2004) uvádí: „*EMS slouží k propojení různých aktivit do jednotného systému řídicích procesů, operačních postupů, dokumentace a záznamů tak, aby systém managementu jako celek zajistil snižování environmentálních rizik*“.

EMAS

Program systému environmentálního řízení a auditu (EMAS), představuje možný způsob, kterým může podnik přistoupit k zavedení – systému environmentálního řízení (EMS). EMS lze definovat jako součást systému řízení organizace. Cílem je zahrnutí požadavků na ochranu ŽP do celkové strategie organizace.

EMS je v současnosti nejrozšířenější způsob, jak organizace deklaruje, že dbá na ŽP. K zavedení EMS může podnik využít standardů závazných přístupů podle:

- Mezinárodní normy řady ISO 14 000:2005 podle kmenové normy ISO 14001
- Program EMAS II

Rozdíl mezi normou ISO a EMAS je, že EMAS vyžaduje nebo nařizuje, kdežto ISO pouze doporučuje. Proto podnik nemusí každý rok publikovat environmentální reporting. Zavedení programu EMAS vyžaduje environmentální zprávy, které musí být dostupné. Z hlediska náročnosti dávají podniky přednost normě ISO 14000.

V příručce EMAS (2004) vydanou Agenturou EMAS ČR a Českým ekologickým ústavem byl uveden průzkum, v němž byly zjišťovány přínosy zavedené EMS podle EMAS. Následující výhody jsou seřazeny od nejvýhodnějších po nejméně vhodné:

- Zkvalitnění práce v oblasti ochrany ŽP
- Zlepšení image podniku
- Plnění legislativních předpisů
- Lepší havarijní připravenost
- Zlepšení environmentálního profilu
- Přehled v provozní dokumentaci
- Zvýšení konkurenceschopnosti
- Zlepšení dodavatelsko-odběratelských vztahů
- Snížení nákladů
- Snížení poplatků a pokut
- Zvýšení tržeb

Nevýhody EMAS jsou v nedostatku lidských zdrojů, problémy s motivací zaměstnanců, nedostatečné hodnocení reportů. (Příručka EMAS, 2004)

Obrázek 1: EMAS

Zdroj: www1.cenia.cz

Environmentální účetnictví

Jedná se o propojení environmentálního účetnictví se sociálními aspekty, hovoříme o účetnictví udržitelného rozvoje. Účetnictví udržitelného rozvoje představuje nástroj, který vyhodnocuje a měří všechny tři pilíře udržitelného rozvoje ve vzájemných souvislostech. Posuzuje efektivnost a účinnost legislativních opatření a dobrovolných nástrojů.

Účetnictví udržitelného rozvoje na mikroekonomické a podnikové úrovni slouží k rozhodování. Hodnotí ekonomické dopady šetrného přístupu k ŽP při respektování sociálních aspektů, dále poskytuje toto účetnictví informace i externím zainteresovaným stranám (investorům, věřitelům, akcionářům, obchodním partnerům, veřejnosti). Podnik informuje, jak se sociální výkonnost a environmentální profil odráží v ekonomické výkonnosti a tak přispívá k úspěšnosti podnikání. Účelné je propojení systému účetnictví udržitelného rozvoje s podnikovým reportingem udržitelného rozvoje. Informace představují součást komunikace se zainteresovanými stranami, ale i v rámci výročních zpráv a zpráv o udržitelném rozvoji podniků. (Ministerstvo životního prostředí)

Čistší produkce

Čistší produkce je preventivní strategie zaměřující se na odstraňování příčin vzniku environmentálních problémů na úrovni organizace a podniků. Neřeší tedy důsledky, ale hledá řešení, jak těmto problémům předejít.

Čistší produkce snižuje rizika vůči člověku a ŽP a podporuje tak efektivní využívání zdrojů. Jde o ekonomicky výhodný způsob snižování negativních dopadů poskytujících služeb a výrobků. Zabývá se environmentální a ekonomickou stránkou výroby. Tato strategie je aplikována univerzálně bez ohledu na obor nebo velikost podniku. (Ministerstvo životního prostředí)

Environmentální značení

Environmentální značení je koncept založený na mezinárodních normách (řada ISO 14020). Základem je vyhodnocení vlastních produktů (služeb, výrobků) a jejich vliv na ŽP. V podstatě jde o značkování produktů různými značkami, které mohou být případně

doplněny o stručnou informaci o produktu. Cílem je povzbudit poptávku po produktech, které způsobují menší tlak na ŽP.

Existují tři normované typy:

1) Ekoznačení – (typ I)

Ekoznačení neboli eco-labeling slouží k označování výrobků, které mají nižší negativní dopad na ŽP než výrobky srovnatelné. Výrobky jsou označeny, pokud předem splňují stanovené environmentální kritéria definované výrobové kategorie, které jsou ověřeny nezávisle třetí stranou.

2) Vlastní environmentální tvrzení – (typ II)

Definováno jako „prohlášení, značka nebo obrazec poukazující na environmentální aspekt výrobku, součástky nebo obalu“. Je vydán výrobcem bez certifikace či ověřením třetí stranou, musí být ověřitelný veřejně.

3) Environmentální prohlášení o produktu – EDP – (typ III)

Poskytuje kvantitativní informace o vlivu daného produktu na ŽP a to v jeho životním cyklu. Základem je uplatnění metody hodnocení životního cyklu (LCA).

Šetrná veřejná zpráva

Veřejné instituce jsou největším spotřebitelem v Evropě, mají tady prostřednictvím veřejných zakázek potenciál zmírnit tlak na ŽP uplatňováním environmentálních požadavků. Ministerstvo životního prostředí připravilo Pravidla uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, která schválila vláda usnesením č. 465/2010.

Evropská komise sestavila řadu metodik podle produktových skupin, hovoří se tzv. Zelených veřejných zakázkách – GPP – Green Public Procurement. V současnosti existují například tyto metodiky: nábytek, doprava, vnitřní osvětlení, potraviny a stravovací služby, elektřina, čisticí prostředky... (Ministerstvo životního prostředí)

Dobrovolné metody

Dobrovolné dohody jsou charakterizovány jako smluvní závazky či dohody uzavírané mezi soukromým subjektem a veřejnou autoritou, které jsou nad rámec povinností. Někdy se stávají i základem pro novou legislativu. Dobrovolné dohody mají rozmanitý charakter (veřejně dobrovolné programy, jednostranné závazky, dobrovolné environmentální dohody) a mohou upravovat řadu specifických případů.

Základním principem je vyjednávání, to může přinášet lepší výsledky než přikazování či zakazování. Pomocí vyjednávání lze nalézt efektivnější, rychlejší ale i nákladnější řešení.

Ekodesign

Jako ekodesign je obecně označován design, který do návrhu a vývoje produktu zahrnuje i hledisko ochrany ŽP. Dá se definovat jako systematický proces vývoje a návrhu výrobku, který má klasické vlastnosti (bezpečnost, ekonomičnost, funkčnost, estetičnost), klade důraz na minimální dopad na ŽP, a to z hlediska celého životního cyklu. (Remtová, 2003)

Zelené nakupování

Zelené nakupování je způsob zásobování či nákupu, kdy je brán zřetel na ŽP. Přednostně se nakupují produkty, které mají minimální negativní dopad na ŽP. Aspekty, které se berou v úvahu, jsou biologická rozložitelnost, recyklovatelnost, zdravotní nezávislost, použitý materiál, energetická nenáročnost...

Podniky využívající tento ohled na ŽP mohou být příkladem a tím ovlivnit trh s takovými službami či zbožím. V některých oblastech (služeb, prací, výrobků) může být tento vliv velmi významný, protože nákupy prováděné těmito podniky tvoří velký podíl na trhu – nábytek, kancelářská technika... Zelené nakupování tak šetří materiál, peníze, energii, sníží objem odpadu a znečištění. (Česká informační agentura životního prostředí)

Řízení energetických úspor (M&T) – Monitoring and Targeting

M&T je sledování, jak se spotřebovává energie, na jakým místech se plýtvá. Tato metoda se využívá především v průmyslu.

3.1.3.2 Nepřímé nástroje

Do této kategorie spadají ekonomické nástroje a kombinace nástrojů.

3.1.3.2.1 Kombinace nástrojů

Kombinaci nástrojů nelze aplikovat na jednotlivé druhy nástrojů samostatně, ale je vhodné použít kombinaci, abychom zajistili co nejefektivnější pozitivní vliv na ŽP. Zejména se jedná o kombinaci ekonomických a administrativně-právních nástrojů.

3.1.3.2.2 Ekonomické nástroje

Nejdůležitějším a základním cílem je přimět subjekty, aby se chovali dobrovolně tak, jak zákonodárce předpokládá. Ekonomické nástroje zvýhodňují žádoucí činnosti a nežádoucí znevýhodňují. Používají se na ovlivňování podniků, které využívají, případně znečišťují či poškozují ŽP nebo jeho jednotlivé složky. (Ritschelová, 2002)

Tři základní zásady

- Zásada prevence – předcházení ohrožení kvality ŽP
- Zásada průvodce znečištění – náklady na odstranění škod a na opatření k zamezení či snížení znečištění ŽP platí průvodce
- Zásada korporace – soulad veřejných a soukromých subjektů při prosazování cílů, které se týkají ŽP

(Černá, 1990)

3.1.3.3 CSR

Jestliže se chce podnik směřovat k udržitelnému rozvoji, jsou motivovány nástrojem CSR (Corporate Social Responsibility) – společná odpovědnost firem, kterou mají za svou činnost dopadající na ŽP, kvalitu a zdraví života společnosti.

„Společná odpovědnost firem (CSR) je ve sdělení Komise definována jako koncept, v němž organizace integrují sociální a environmentální ohledy do svých podnikatelských aktivit ve spolupráci s jejich zainteresovanými stranami a na základě dobrovolnosti. CSR je doporučený přístup, komplexní soubor nástrojů, spojující jejich působení směrem k udržitelnému rozvoji“.

(Henelová, Zbořil, 2005)

CSR motivuje podniky v dodržování dvou pilířů, sociálního a environmentálního, přesto s udržitelným rozvojem definuje zásady, které mají podniky dodržovat v praxi. Zásady jsou děleny do složek tzv. trojí odpovědnosti:

Ekonomická oblast

- Etický kodex
- Principy dobrého řízení firmy
- Odmítnutí korupce
- Transparentnost
- Ochrana duševního vlastnictví
- Vztahy s investory
- Vztahy se zákazníky
- Kvalita a bezpečnost produktů a služeb
- Dodavatelsko-odběratelské vztahy

Sociální oblast

- Firemní dobrovolnictví
- Zaměstnanecká politika
- Vzdělání a kvalifikace zaměst.
- Odmítnutí dětské práce
- BOZP
- Zaměstnávání ohrožených skupin obyvatelstva
- Rovnost mužů a žen
- Lidská práva

Environmentální oblast

- Ekologická výroba, produkty, služby
- Ochrana přírodních zdrojů
- Investice do ekologických technologií
- Firemní ekologická kultura

Při rozdělení CSR je nutné, aby si podnik stanovil cíle a strategie v oblasti ŽP, ekonomické stability a sociálního rozvoje. Nejdůležitější je výběr vhodného nástroje pro komunikaci se zainteresovanými stranami, nejčastější podoba je forma reportu o udržitelném rozvoji na základě odvětví a požadavků od zainteresovaných stran s ohledem na konkurenci.

Mezi standardy pro CSR patří norma SA 8000 a ISO 14000. Pro reporting udržitelnosti známe dvě iniciativy GRI, INEM.

Obrázek 2: CSR

Zdroj: www.simpletaxindia.net

3.1.4 Iniciativy UR

V současné době existuje několik iniciativ a standardů. Definují, jak mají být strukturované informace o udržitelném rozvoji a co mají obsahovat. Známe tyto mezinárodní standardy (Geuss, 2008)

Iniciativa GRI

V mezinárodním měřítku je tato iniciativa považována za nejrozšířenější, nejuznávanější a dává tak jednoznačné doporučení. GRI poskytuje indikátory a principy, které mohou podniky použít k reportování a měření environmentálního, ekonomického a sociálního výkonu ke spolupráci s veřejností. Výhodou GRI je, že tato iniciativa může být použita v jakémkoliv podniku, v jakékoliv zemi a v jakémkoliv odvětví. (Global reporting)

Obrázek 3: GRI

Zdroj: www.globalreporting.org

Iniciativa INEM – International Network for Environmental Management)

Tato iniciativa je zastoupena v ČR prostřednictvím CEMC. Je založena na všech třech pilířích a jejich integraci. Oproti GRI neurčuje indikátory přímo a nepředepisuje stálou strukturu zpráv. Jde tedy spíše o doporučení s praktickým příkladem. (Ministerstvo životního prostředí)

Iniciativa AA – Account Ability

Je navržena jako standard ke GRI a zaměřuje se na vytváření partnerství s neziskovými organizacemi a na komunikaci s veřejností. AA zefektivňuje výkon podniku tak, že pomáhá vytvářet dobré cíle, indikátory a reportovací systém. (Ministerstvo životního prostředí)

The UN Global Compact principles

Cílem je, aby podniky přijaly 10 principů. Principy podnikům umožní lepší orientaci v oblasti pracovních podmínek, lidských práv, otázek ŽP a protikorupčního jednání. Zavedení do systému se provádí pomocí standardu GRI. (Ministerstvo životního prostředí)

ORSE

ORSE je nezisková organizace, která se zabývá společenskou odpovědností podniků a udržitelným rozvojem. Přímo neobsahuje návod na tvorbu zprávy o udržitelnosti, ale zabývá se analýzou udržitelného rozvoje a organizacemi, které hodnocení provádějí. (Ministerstvo životního prostředí)

3.1.4.1 G3

Již zmíněná organizace GRI vydala směrnici nazvanou Sustainability Reporting Guidelines GRI Version 3, zkráceně G3. Pokyny definují požadavky na informace, jejich kvalitu a na obsah zpráv. Předepisují, co má zpráva obsahovat, jak má vypadat, aby mohla být považována za report dle GRI.

Požadovaný obsah dle G3

- **Strategie a analýza** - Obsahuje celkovou strategii a vizi pro dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé období s ohledy na zásadní problémy spojené s environmentálním, ekonomickým a sociálním výkonem. Součástí je i popis dopadů podniku, příležitostí a rizika.
- **Profil organizace** – obsahuje informace týkající se názvu podniku, produkce, organizační struktury, tržeb, působnosti na trzích a zemích kde působí.
- **Parametry a zprávy** – jak pravidelně a za jaké období vykazuje podnik reporty
- **Správa věcí veřejných** – komunikace se zainteresovanými stranami, závazky podniků atd...

Společenská odpovědnost firem (2008) uvádí deset základních principů, které pomáhají podniku při rozhodování ohledně obsahu a rozsahu zprávy. Šest principů napomáhá zvyšovat kvalitu, čtyři principy pomáhají volit téma zprávy.

Principy vymezující obsah reportu jsou následující:

- **Úplnost** – všechny důležité informace, které hodnotí výkon podniku, společenskou odpovědnost a vztah k udržitelnosti
- **Relevantnost** – informace týkající se CSR, jejich opomenutí ovlivňuje rozhodování podniku.
- **Zapojení stakeholderů** – zde se uvádějí zainteresované strany a prostředky, kterými podnik reaguje na jejich očekávání.
- **Udržitelný kontext** – aktivity podniku se vztahují k environmentální, ekonomické a sociální problematice.

Principy vymežující kvalitu reportu

- **Vyváženost** – slabé a silné stránky podniku
- **Srovnatelnost** – zainteresovaná strana by měla mít možnost hodnotit změny, informace by tedy měly být srovnatelné v celém podnikovém reportu i mezi společnostmi navzájem.
- **Přesnost** – informace musí být přesné a detailní.
- **Správné načasování** – aby mohly zainteresované strany činit rozhodnutí a reagovat, musí být reporty vydávány pravidelně.
- **Srozumitelnost** – uváděné informace musí být pochopitelné a srozumitelné pro všechny zainteresované strany.
- **Spolehlivost** – informace nejsou jednostranné, neobsahují věcné chyby. Pravdivě uvádí aktivity a procesy podniků.

Ministerstvo ŽP uvádí zásady, které je důležité dodržovat při sestavování environmentálních zpráv podle GRI a G3.

- **Indikátory** – vedlejší a klíčové indikátory napomáhající určit výkonost podniku v oblasti ŽP.
- **Pružnost při využití směrnic** – pokud podnik nepoužije nějaký klíčový indikátor, je třeba, aby vysvětlil důvod. Iniciativy GRI se drží zkušené podniky, ale i ty začínající v oblasti reportování.
- **Frekvence zpráv a sdělovací prostředek** – možnost stažení zpráv z webových stránek podniků.

Hlavním cílem G3 je vytvoření konkrétního popisu indikátorů a zjištění jejich využití v různých podnikatelských odvětvích. (www.globalreporting.org)

3.1.5 Pilíře udržitelného rozvoje

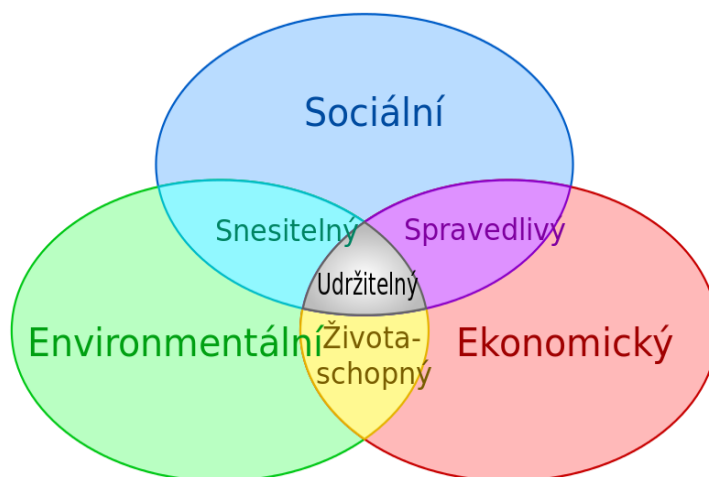
Rozlišujeme tři základní pilíře udržitelnosti:

- Ekonomický
- Ekologický /environmentální
- Sociální

Některé publikace jsou doplněny pilířem:

- Institucionální kapacita

Obrázek 4: Pilíře udržitelného rozvoje

Zdroj: www.wikipedia.org

Mezřický (2005) uvádí, že by tyto pilíře měly být ve vzájemné rovnováze, ale často se dostávají i do rozporu.

Podle Maiera (2010) se princip udržitelného rozvoje uplatňuje nejčastěji v ekologickém pilíři. V praxi se sociální a ekonomické hledisko uplatňuje spíše intuitivně z krátkodobého hlediska z důvodu politických priorit, kritériím tržní ekonomiky, ekonomické návratnosti investic. Proti kritériím ochrany přírody a životního prostředí stojí v praxi proměnlivé potřeby sociální oblasti a ekonomické zájmy. Dochází tak k protikladu mezi zájmy ekonomické udržitelnosti a ekonomiky jak ji vnímají podnikatelé.

„Zatímco panuje shoda o hlavních indikátorech environmentálního pilíře udržitelného rozvoje, ale ekonomického a sociálního pilíře jsou daleko méně jasné. Není například jasné, jaká míra růstu ekonomiky, konkurenceschopnosti či jaká míra nezaměstnanosti je udržitelná.“ (Mezřický, 2005)

3.1.5.1 Ekonomický pilíř

Podstata ekonomického pilíře je v tom, že nespotřebujeme více, než vyprodukujeme a tím zachováme souhrn bohatství jako základního kapitálu. Podle světové banky se základní kapitál sestává z přírodního, vyrobeného a „nepostižitelného“ kapitálu, ten představuje instituce, lidi a jejich vzdělání. (Maier, 2010)

Maier (2010) uvádí, že pro udržitelný ekonomický rozvoj je důležité, do jaké míry lze přírodní kapitál nahradit kapitálem vyrobeným nebo „nepostižitelným“.

Hlavní proud ekonomického pilíře se zabývá ekonomickým růstem a tím jak ho lze trvale dosahovat a tím se automaticky zvedá výroba a akumuluje vyrobený materiál.

V Situační zprávě ministerstva životního prostředí má ekonomický pilíř několik strategických cílů.

1. **Strategický cíl** • Udržení stability ekonomiky ČR

- Zajištění odolnosti ekonomiky vůči vnějším i vnitřním vlivům

- Skupina dílčích cílů:
 - Makroekonomická oblast
 - Fiskální oblast
 - Energetika
 - Surovinová politika, zemědělství, lesní hospodářství
 - Oblast regionálního rozvoje

2. **Strategický cíl** • Vytvoření podmínek pro hospodářský růst, který bude schopný zajistit

- Minimální dopad na životní prostředí
- Optimální zaměstnanost
- Financování veřejných služeb
- Snižování veřejného a „vnitřního“ dluhu

3. **Strategický cíl** • Vytvoření podmínek pro flexibilní ekonomiku založenou na:

- Znalostech
- Dovednostech
- Zvyšování konkurence schopnosti služeb, zemědělství a průmyslu

(Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR)

Pro vývoj ekonomického pilíře jsou charakteristické indikátory z různých oblastí.

1. Oblast – Makroekonomická a fiskální

Indikátory • HDP na osobu

- Podíl vládního deficitu/přebytku na HDP, podíl vládního dluhu na HDP
- Podíl běžného účtu platební bilance na HDP
- Produktivita práce

2. Oblast – Zemědělství a lesnictví tvoří následující indikátory, které jsou přiřazeny do environmentálního pilíře

- Spotřeba základních živin v minerálních hnojivech
- Spotřeba přípravků na ochranu lesa
- Podíl ekologického zemědělství
- Defoliace

3. Oblast – Energetika

Indikátory • Energetická náročnost HDP

- Spotřeba primárních energetických zdrojů
- Podíl energie z obnovitelných zdrojů

(Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR)

3.1.5.2 Ekologický/environmentální pilíř

Maier (2010) uvádí, že pro udržitelný rozvoj životního prostředí musí být splněny tři podmínky toků energie a materiálu:

- intenzita využívání obnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost jejich generace
- intenzita využívání neobnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost, s níž jsou vyvíjeny jejich trvale udržitelné obnovitelné náhrady
- intenzita znečišťování nepřesahuje asimilační kapacitu životního prostředí

Současný průmyslový vývoj společnosti však tyto podmínky nesplňuje. Ekonomický růst je založen na spotřebě neobnovitelných a energetických zdrojů a na využívání území pro stavby a na výrobní činnosti, aniž by docházelo ke kompenzaci. Kvůli tomuto nežádoucímu vývoji se vytváří řada legislativních opatření, směrnic a dohod jak na národní úrovni, tak i na úrovni celosvětové. Opatření jsou směřována ke snižování znečištění a zátěže na životním prostředí, ochraně cenných částí území. Celoevropskými nástroji zabývající se ekologickým pilířem jsou EECONET a NATURA 2000, lokálním nástrojem je Agenda 21. (Maier, 2010)

V Situační zprávě ministerstva životního prostředí má ekologický pilíř několik strategických cílů.

1. Strategický cíl – Kvalita životního prostředí

- Tvoří indikátory, které jsou charakterizovány omezeně, protože se týkají jiných oblastí (zemědělství a lesnictví)
- Otázka odpadů je charakteristická indikátorem - Podíl materiálově využitých odpadů na celkové produkci odpadů

2. Strategický cíl – Minimalizace střetů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí

- Indikátory se týkají ekonomického pilíře a jsou doplněny indikátorem – materiálová spotřeba

3. Strategický cíl – Globální problémy, jmenovitě – změny klimatu, ochrana biodiverzity a ozonové vrstvy

- Indikátory – emise skleníkových plynů a obyvatel, emise skleníkových plynů na jednotku HDP

(Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR)

3.1.5.3 Sociální pilíř

Podle Maiera (2010) je sociální udržitelnost kombinace kapitálu, technologie a populace ve společnosti seskupena tak, aby byla životní úroveň jedince bezpečná a adekvátní. Dále uvádí, že OSN dlouhodobě sleduje tzv. index lidského rozvoje (Human

Development Index, HDI) u všech členských zemí. Index lidského rozvoje se skládá ze tří indexů.

- Index délky života vycházející z předpokládané délky života při narození
- Index vzdělávání vycházející z dat o podílu gramotných v dospělé populaci a průměrné době školního vzdělání
- Ekonomický index založený na hrubém domácím produktu na obyvatele

Každý index je sestaven z míry naplnění mezi pevně stanovenými minimálními a maximálními hodnotami, které dosahují státy v celosvětovém měřítku. Dále se srovnává úroveň:

- Politických práv a občanských svobod (Freedom in the World – organizace Freedom House)
- Index vnímání korupce (organizace Transparency Internacional)
- Index selhávajících států (Failed State Index- FSI – zpracovává Fund for Peace)

(Maier, 2010)

V Situační zprávě ministerstva životního prostředí má sociální pilíř několik strategických cílů.

- 1. Strategický cíl** – Podpora rozvoje lidských zdrojů – cílem je dosažení maximální soudržnosti
- 2. Strategický cíl** – Trvalé snižování nezaměstnanosti
- 3. Strategický cíl** – Udržení stabilního stavu počtu obyvatel ČR

Tyto strategické cíle charakterizují následující indikátory, které se vztahují především k nezaměstnanosti:

- Obecná míra nezaměstnanosti
- Registrovaná míra nezaměstnanosti
- Míra zaměstnanosti starších pracovníků
- Regionální rozptyl zaměstnanosti

(Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR)

4.1 Hospodaření v lesích

4.1.1 Historie lesnického hospodaření

V minulosti se lesy kácely hlavně z důvodu získání cenné půdy. S rozvojem hutnictví, hornictví a jiných odvětví se začala zvyšovat i potřeba dřeva. Dřevo se začalo využívat nejen jako palivo, ale i jako stavební materiál. Z tohoto důvodu začaly lesy ustupovat již v období středověku. (www.ucebnice3.enviregion.cz)

V novověku se zájem o dřevo začal ještě zvyšovat, to vedlo ke vzniku řízeného lesního hospodaření. Od 19. století se začala objevovat „pole“, na kterých se začaly pěstovat nenáročné, rychle rostoucí dřeviny. Nejvíce se vysazoval smrk ztepilý (*Picea abies*). Tyto stejnověkové monokultury jsou ale náchylné na extrémní počasí a na hmyzí škůdce. (www.ucebnice3.enviregion.cz)

Ve druhé polovině 20. století se zvýšila imisní zátěž a to především v severozápadních Čechách. Kvůli vysoké kyselé atmosférické depozici byly zničeny lesní porosty především na hřebenech hor. Jako náhradní dřevina se začal vysazovat smrk pichlavý (*Picea pungens*). (www.ucebnice3.enviregion.cz)

Současné hospodaření je ovlivněno několika faktory. Z lesů víceméně vymizela kyselá atmosférická depozice, ale byla nahrazena prašnými částicemi a zvýšením dusičnanů. Vzhledem k absenci pařezového hospodaření, výběrové těžby a lesní pastvy proniká k půdě stále méně přímého slunečního záření. Toto ovlivňuje druhovou skladbu. Na mnoha lokalitách probíhá snaha o druhovou i prostorovou diferenciaci lesa. V dnešní době se ale můžeme setkat s vysazováním nevhodných dřevin. Jako příklad lze uvést vysazování monokultur smrku v nížinách. Dále probíhá zalesňování zemědělské půdy a to, i když je současná rozloha lesních porostů největší za posledních 150 let. (www.ucebnice3.enviregion.cz) Plocha lesů mezi roky 1990 – 2010 vzrostla z 2 629 ha na 2 664 ha, což je zvýšení přibližně o 33,78 %, v polovině 18. století to bylo cca 20 %. Zásoba porostu v roce 1930 byla 307 mil. m³, vzrostla na 536 mil. m³ v roce 1980 a současná zásoba je přes 680,6 mil. m³ (údaj z roku 2010). (Podrázský, Kouba, Zahradník, 2013)

Na změnách druhové skladby se podílejí především antropogenní vlivy. Původní listnaté a smíšené lesy byly měněny již od neolitu. Poslední změnou je vysazování

monokultur jehličnanů. V posledních desetiletích dochází k částečné obnově druhové skladby. (Podrázský, Kouba, Zahradník, 2013)

Tabulka 2: Historické změny v druhové skladbě

Zdroj: www.stavba.tzb-info.cz

Druhová skladba	Druh							
	SM	JD	BO	MD	JEHLIČ.	LIST.	DB	BK
Přirozená (%)	11,2	19,8	3,4	0,0	34,7	65,3	19,4	40,2
Současná (%)	51,9	1,0	16,8	3,8	73,9	25,1	6,9	7,3
Doporučená (%)	36,5	4,4	16,8	4,5	64,4	35,6	9,0	18,0

4.1.2 Hospodaření v lesích

Tabulka 3: Vlastnické vztahy v lesích ČR

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2015 – www.eagri.cz

VLASTNICTVÍ		POROSTNÍ PLOCHA	
		(ha)	%
Státní podniky		1 528 740	58,69
	LČR	1 282 673	49,25
	VSL	123 589	4,74
	MŽP (NP)	95 611	3,67
	Krajské lesy (střední školy)	1 649	0,06
	Ostatní	23 926	0,92
	MŽP (AOPK)	1 293	0,05
Právnícké osoby		78 508	3,01
Obecní a městské lesy		441 733	16,96
Lesy církevní a náboženské společnosti		22 771	0,87
Lesní družstva		30 738	1,18
Lesy ve vlastnictví fyzických osob		502 140	19,28
Ostatní lesy		4	0,00
CELKEM		2 604 629	100,00

Les je jedním z nejpřirozenějších ekosystémů a jako významný nositel druhové rozmanitosti představuje základ životního prostředí. Hlavním cílem „moderního lesního hospodaření“ je přechod k přírodě bližším způsobům hospodaření, které posilují funkce lesních ekosystémů. Přírodě blízká lesnická opatření jsou jednou z částí principů trvale udržitelného hospodaření v lese.

Aspekty přírodě blízkému hospodaření:

- Členitá struktura porostu – mozaika věků, druhů, velikosti
- Přirozená obnova dřevin
- Ponechání výstavků a části hmoty porostů na místě
- Přiměřené stavy zvěře
- Minimalizace introdukovaných druhů dřevin ...

(Kolibáč, Jelínek, 2011)

Cílem hospodaření v lesích je natrvalo zachovat či vytvořit zdravé a stabilní ekosystémy, které optimálně plní všechny ekologické, ekonomické a sociální funkce. (Vacek, Podrázský)

Tabulka 4: Vývoj přirozené a umělé obnovy lesa v České republice 2 000 – 2013

Zdroj: www.vulhm.cz

Vývoj přirozené a umělé obnovy lesa v České republice 2 000 - 2013						
Způsob obnovy	2 000	2 004	2 010	2 011	2 012	2 013
Umělá (ha)	21 867	19 042	21 859	21 755	19 903	19 920
Umělá opak. (ha)	4 371	2 766	3 087	3 712	3 751	4 327
Přirozená (ha)	3 422	4 802	5 127	5 075	5 561	6 112
Přirozená bez opak.	16 %	23 %	21 %	22 %	26 %	28 %
Celkem (ha)	25 309	23 844	26 986	26 830	25 464	26 032

V uplynulých letech lze v ČR a v dalších státech Evropy sledovat odklon od holosečného hospodářství. Holosečné hospodářství nahrazuje princip přírodě blízké hospodaření. (Poleno et al, 2009) Jde o komplex postupů pěstování lesa, ve kterém nekonvenčním způsobem splývají všechny pěstební koncepce kromě holosečného hospodaření. Pro stabilitu porostů, které jsou obnovovány přirozeně, je jednou z podmínek genetická struktura populace lesních dřevin. (Poleno, 1997)

Celkový průběh přirozené obnovy je déletrvající než průběh umělé obnovy. Začíná vhodně načasovanou fruktifikací semenných stromů, končí ve fázi mlazin. (Vacek „et al.“, 1995)

Obecně můžeme říci, že udržování genetické diverzity v populacích lesních dřevin a genetická variabilita reprodukčního materiálu je základním principem udržitelného rozvoje. (Poleno „et al.“, 2011)

V návaznosti na zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů, byla později vydána vyhláška č. 132/2014 Sb., o ochraně a reprodukci genového fondu lesních dřevin. (www.infoprovsechny.cz)

V roce 2014 byly také vydány strategické dokumenty, které se týkají reprodukčního materiálu lesních dřevin.

1) Národní program ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin (2014 - 2018)

2) Zásady, kterými se na základě § 2 zákona č. 149/2003 Sb., o obchodu reprodukčního materiálu lesních dřevin, ve znění stanovující podmínky pro poskytování dotací na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin (2014 - 2018) (www.infoprovsechny.cz).

Hlavním cílem lesnické politiky a vlastníků lesa jsou založené na principech trvale udržitelného rozvoje při zachování ekonomické efektivity hospodaření, což naplňuje jeden z pilířů udržitelného rozvoje. Hledání optima mezi ekonomickými a environmentálními zájmy je jednou z priorit lesnictví. (Novotný, Šišák, 2016)

4.1.3 Trvale udržitelné hospodaření v lesích

V současnosti zabezpečuje trvale udržitelné hospodaření Lesní zákon č. 289/1995 Sb., o lesích. Podle zákona se má s lesem zacházet tak, aby nedošlo k narušení životního prostředí a vlastník lesa má právo na náhradu škody v důsledku omezení hospodaření v lese.

Také zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně krajiny a přírody zajišťují „ekologicky vhodná lesní hospodářství“, tento pojem je ekvivalentem pojmu „trvale udržitelné hospodaření v lesích“. (Smola, 2012)

Smola (2012) také uvádí základní strategické cíle trvale udržitelného hospodaření v lesích:

- Obnovení a udržení stabilních lesních ekosystémů
- Uplatnění ve všech lesích odborného obhospodařování a využívání lesů takovým způsobem a v takovém rozsahu, že jejich stabilita, biodiverzita, produkční schopnost, regenerační kapacita, vitalita a schopnost plnit užitečné funkce lesa zůstanou trvale zabezpečeny
- Zachování lesa jako trvale obnovitelného přírodního zdroje ve prospěch příštích generací.

Udržitelný rozvoj lesů je dlouhodobý proces, který vyžaduje změny v lesnických přístupech k obhospodařování lesů. Hodnocením trvale udržitelného hospodaření v lesích se zabývají certifikační systémy. V České republice máme dva certifikační systémy, tedy FSC a PEFC.

Vyrovnanost hospodaření v lese

V tomto odvětví je sledována zejména vyrovnanost produkce a těžby dříví. Jsou důležitým předpokladem pro řádnou ekonomickou i hospodářskou soběstačnost, efektivnost v dlouhodobém sledu, při zachování všech mimoprodukčních i ekologických funkcí lesa. (Smola, 2012)

Pro princip vyrovnanosti produkce dřeva je důležité:

- Nerovnoměrné rozložení porostních zásob
- Nerovnoměrné rozložení ploch ve věkových třídách – k tomu napomáhá vlastník lesa, stát nebo působení nepříznivých přírodních podmínek

(Smola, 2012)

„ Při úvahách o zabezpečení trvale udržitelného obhospodařování lesů se opět dostávají do popředí ekonomické aspekty, neboť bez ekonomické životaschopnosti vlastníků lesa nebude dosaženo deklarovaných strategických cílů. Nástrojem k posouzení úrovně trvale udržitelného hospodaření v lesích a vyrovnanosti hospodaření v lesích na lesním majetku je nezávislý lesnický audit“. (Smola, 2012)

5 Metodika

Při psaní diplomové práce s názvem "Analýza iniciativ na podporu udržitelného rozvoje podniků a možnost praktického využití" byla použita rešeršně-kompilační metoda sběru, třídění, analýzy a následná interpretace dat. Informace byly získány z tištěné literatury, tištěných zpráv, internetových zdrojů a z dokumentů publikovaných na internetu. Vyhledávání potřebných informací probíhalo pomocí katalogů, přímých internetových adres nebo zadáním klíčových slov.

První část je značně teoretická. Zabývá se UR a lesním hospodařením. Existuje velké množství publikací, jak českých tak zahraničních, které se této problematice věnují. Nejvíce jsem čerpala z publikací od autorů Maiera a Nováčka a z informací, které poskytuje Česká informační agentura životního prostředí nebo Ministerstvo životního prostředí.

Prostřednictvím internetu byly získány především základní informace o dobrovolných nástrojích u „100 obdivovaných podniků“ a lesních společnostech LČR, LSR a VLS. Čerpáno bylo ze stránek podniků, jejich výročních zpráv nebo koncepčních zpráv. Informace o Lesní společnosti Prylovi byli získané osobním setkáním. Všechny dostupné informace byli popsány a následně porovnány.

V dotazníkovém šetření, které je uvedeno v příloze, byly informace zjišťovány prostřednictvím psaného řízeného rozhovoru. Dotazník je subjektivní metoda, jejíž cílem je získat fakta a názory od respondentů na konkrétní problematiku. V dotazníku byly použity uzavřené, otevřené i škálové otázky. V rámci dotazníkového šetření byl tedy nejprve připraven dotazník, který byl po vyplnění respondenty zpracován, a vyhotoven.

Po získání veškerých dostupných informací následovalo porovnání a vyhodnocování získaných informací v každé kapitole. Byly tedy porovnány informace týkající se dobrovolných nástrojů u lesních společnostech, dobrovolné nástroje u „100 obdivovaných podniků ČR“ a dále srovnání certifikačních systémů FSC a PEFC.

Na začátku práce je uveden Seznam zkratk a symbolů, který umožňuje snazší orientaci v textu. Jsou použity i zahraniční zkratky, které jsou doplněny o celý název a český překlad.

6 Výsledky

6.1 Lesní společnosti

6.1.1 Lesy České republiky (LČR)

6.1.1.1 Základní informace LČR

Tabulka 5: Základní informace LČR

Zdroj: Vlastní tvorba

Základní informace Lesy České republiky	
Název	Lesy České republiky, s. p.
Založení	1. 1. 1992
Zakladatel	Ministerstvo zemědělství ČR
Sídlo	Hradec Králové
Držitel certifikátu	PEFC
Hospodaří na ploše	Cca 1,3 milionu ha
Vodní toky a bystřiny	Cca 38 000 km
Roční výše těžby	Cca 7,5 mil. m ³

Lesy České republiky byly založeny 1. 1. 1992 Ministerstvem zemědělství. Ředitelství řídí 13 krajských ředitelství, 6 správ toků, 4 lesní závody a 1 semenářský závod. Krajská ředitelství řídí 77 lesních správ. Certifikát PEFC má v držení 145 LHC (lesních hospodářských celků).

LČR momentálně hospodaří na cca 1,3 milionu ha lesa, což je 50 % z celkové výměry lesa ČR a spravuje přes 38 000 km vodních toků a bystřin a přes 820 vodních nádrží. (Výroční zpráva LČR, 2015)

Více než 30 % výměry pozemků LČR, které mají právo obhospodařovat, je součástí CHKO. Mimo CHKO vlastní dalších 20 % pozemků, které zaujímají přírodní parky. 3 % výměry zaujímají maloplošná zvláště chráněná území (NPR, NPP, PR, PP). (www.lesycr.cz)

Hlavní činností podniku je hospodaření v lesích ve vlastnictví státu a hospodaření s movitým i nemovitým majetkem státu, činnost odborného lesního hospodáře a ochranná služba v lesích. (Výroční zpráva LČR, 2015)

Vedlejší, ale nejvýznamnější činností je hrazení bystřin, myslivost v honitbách, rybářství v rybářských revírech, trvalé zlepšování stavů lesa, lesnicko-technická meliorace, uchování genových zdrojů lesních dřevin, správa drobných vodních toků a vodohospodářských děl, činnost vedoucí k lepšímu plnění funkcí lesa a dále se zabývají nakladatelskou a vydavatelskou činností. (Výroční zpráva LČR, 2015)

LČR vlastní i Demonstrační objekty. Zde je odborné i laické veřejnosti prezentován vzorový způsob hospodaření s ohledem na plnění funkcí a na dosažení hospodářských cílů podniku.

- **Poněšice** – soulad mezi genovou základnou a oborním chovem zvěře
- **Červený hrádek** – porostní forma přeměny monokultur
- **Vlára** – přirozené bukové hospodářství
- **Novohradské hvozdy + Boubín** – vzorové hospodářství v horském lese
- **Týniště nad Orlicí** – luštění, skladování, předosevní příprava semen lesních dřevin
- **Koliba** – podrostní způsob hospodaření v příměstském lese
- **Boršov** – HÚL v podmínkách souběhu produkčních a veřejných funkcí lesa

LČR se ve všech svých aktivitách řídí zákony, nařízeními, předpisy, místními standardy ale i etickými zásadami. (www.lesycr.cz)

Obrázek 5: LČR

Zdroj: www.lesycr.cz

6.1.1.2 Udržitelný rozvoj - Lesy České republiky

Lesnické parky ČR

Lesnické parky lze brát jako příkladný objekt udržitelného hospodaření v lesích. Základní myšlenka lesnických parků má podporu nejvýznamnějších lesnických institucí a sjednotila lesnickou veřejnost. Z toho důvodu byl v roce 2010 schválen tzv. Standard

lesnických parků, jakožto koncepční dokument Ministerstva zemědělství. LČR mají ve vlastnictví 3 lesnické parky:

- Lesnický park Křivoklátsko
- Lesnický park Masarykův les Křtiny
- Lesnický park Bezděz

(www.lesy.cz)

Environmentální reporting

Současný stav a zprávy o UR popisuje podnik ve Výroční zprávě a v Koncepci trvale udržitelného rozvoje. Tyto zprávy zahrnují používané technologie, zásady podniku nebo jeho cíle.

Pro zlepšení nebo alespoň pro zachování současného stavu lesních ekosystémů realizuje podnik několik aktivit podle principů udržitelného hospodaření v lesích. Používá šetrné výchovné, těžební a transportní technologie, dlouhodobě se podílí na podpoře a záchraně určitých druhů rostlin a živočichů a to tím, že se snaží zachovat či obnovit vhodné životní prostředí, ale současně respektovat hospodářské aspekty. Vzácné a ohrožené druhy jsou chráněny konkrétními opatřeními od omezení, změny po úplné vyloučení z hospodářské činnosti na daném území (pěstování, výchova, těžba). (www.lesy.cz)

Čistší produkce

Ochrana lesa je jednou z nejstarších vědních disciplín a současně praktickou činností, jejíž hlavním úkolem je zajišťovat všemi dostupnými prostředky zachování či zlepšování zdravotního stavu lesa.

LČR klade důraz na preventivní opatření jako například posilování obranyschopnosti lesa a tím zvyšovat jeho odolnost, postupně přibližovat druhové skladby k přírodě blízké, zvyšovat stav predátorů (rozšiřování mravenišť, vyvěšování ptačích budek, ochrana šelem), včasné odstraňování materiálu vhodného k množení kalamitních škůdců.

Obranné zásahy pesticidy se snaží omezit na nezbytné. Když dochází ke gradace škůdců, minimalizují plošný rozsah, používají přípravky, které co nejméně škodí necílovým organismům, snižují dávkování a snaží se o co nejlepší načasování. (www.lesy.cz)

Hlavním cílem je vytvoření druhově, prostorově a věkově stabilního smíšeného lesa. Toho lze dosáhnout pouze tím, že budou trvale zajištěny všechny funkce lesa, vitalita, stabilita, druhová rozmanitost, regenerační kapacita, produkční schopnost. Pro LČR to znamená neustálé zajišťování rovnováhy mezi ekonomickými, ekologickými a sociálními nároky lesa.

K zajištění této rovnováhy musí být realizována opatření jako:

- nepřetržité plnění všech funkcí lesa, produkce kvalitní dřevní hmoty
- udržování kvality a pestrosti lesů
- zvyšování podílu ohrožených druhů dřevin
- podpora druhové rozmanitosti
- zajištění a zvyšování přirozené obnovy lesa
- používání melioračních dřevin
- snižování podílu ekologicky nešetrných přípravků a materiálů
- vytvoření podmínek pro ochranu cenných rostlin a živočichů
- u zvláštních biotopů, dosažení rovnováhy mezi lesem a zvěří
- výsadba

Takto pěstovaný les zajišťuje trvalou a vyrovnanou existenci mikroorganismů, rostlin a živočichů a současně umožňuje i hospodářské využívání. (www.lesy.cz)

CSR

Podnik jedná dle nástroje CSR, ve kterém je zahrnuta ochrana přírodních zdrojů, školení zaměstnanců ohledně UR, osvěta veřejnosti, etický kodex, vytváření naučných stezek nebo akce pro veřejnost.

Koncepce trvale udržitelného rozvoje 2015 – 2019

CSR

Na podpoře udržitelného rozvoje záleží i znalosti a chování zaměstnanců podniku. Proto absolvují školení, exkurse nebo zkoušky odborného hospodáře. Podnik periodicky kontroluje hospodaření lesnickým auditem, externím auditem, hospodařením v rámci certifikace PEFC a provádí provozní kontroly.

Čistší produkce

V koncepci chce podnik podpořit druhovou pestrost k cílové druhové skladbě, ale za předpokladu zachování produkčních možností lesa. To by mělo zajistit soběstačnost. Podpora přirozené obnovy by měla sloužit jako základna pro budoucí stabilní les. Podnik chce také začít využívat vhodné technologie, které jsou šetrné k životnímu prostředí a k lesním ekosystémům. (Koncepce strategického rozvoje podniku LČR)

Stěžejní úkoly podniku:

- rekonstrukci porostů smrku pichlavého (*Picea pungens*) v Krušných horách
- vyřešit problémy chřadnutí jasanů (*Fraxinus*) a to zejména na jižní Moravě
- řešení situace s chroustem (*Melolontha*) v oblasti Moravské Sahary
- chřadnutí smrkových porostů - působení podkorních škůdců a klimatických změn

(Koncepce strategického rozvoje podniku LČR)

Vodní toky

Hlavním cílem je především realizace prevence proti povodním a zlepšení kapacitních schopností vodních toků. Dále pak výstavba, údržba a oprava objektů hrazení bystřin. Podpora a vytváření retenčních schopností u porostů a stabilizace podélného sklonu.

Financování je z vlastních zdrojů, z programů ČR a z programů EU. Roční náklady na správu vodních toků činí cca 350 milionů Kč. (Koncepce strategického rozvoje podniku LČR)

Myslivost

Kvalita majetku podniku je výrazně ovlivněna škodami zvěře. Je tedy kladen důraz na „management mysliveckého hospodaření“, aby byl důsledný při plnění cílů ohledně snižování škod způsobených zvěří a tím umožnili obnovu cílových dřevin bez ochrany proti těmto vlivům. (Koncepce strategického rozvoje podniku LČR)

6.1.2 Lesy Slovenské republiky (LSR)

6.1.2.1 Základní informace LSR

Tabulka 6: Základní informace LSR

Zdroj: vlastní tvorba

Základní informace Lesy Slovenské republiky	
Název	Lesy Slovenskej republiky, š. p.
Založení	1.7. 1999
Zakladatel	Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Sídlo	Banská Bystrica
Držitel certifikátu	FSC, PEFC
Hospodaří na ploše	893 017 ha /2015
Vodní toky a bystřiny	cca 13 000 km
Roční výše těžby	4,2 mil. m ³

Státní podnik Lesy Slovenské republiky byl založen na základě rozhodnutí ministerstva zemědělství SR o sloučení 6 regionálních státních lesních podniků. Současná organizační struktura podniku je složena z 23 odštěpných lesních závodů, 130 lesních správ, 968 lesních obvodů, 23 specializovaných středisek a ze 4 účelových zařízení.

Lesy Slovenské republiky jsou držiteli certifikátů FSC a PEFC. FSC má v držení OZ Trenčín a Prešov a certifikát PEFC mají v současnosti všechny (23) závody podniku.

LSR hospodaří na 893 017 ha což je 44,33 % z celkové výměry lesa SR a má ve správě cca 13 000 km vodních toků a 418 vodárenských zdrojů.

Z celkové výměry, kterou obhospodařují LSR, je 212 049 ha součástí 14 CHKO, 20 219 ha NPR, 6 456 ha PR, 10 ha NPP, 472 ha PP, 2 534 ha CHÚ a 164 878 ha tvoří 9 národních parků.

Hlavní činností podniku je spravování lesního majetku a jiného majetku, který je ve vlastnictví Slovenské republiky, poskytování služeb a práce. Dále realizuje plnění všech

funkcí lesa trvale udržitelných hmotných a nehmotných produktů a služeb, které poskytuje les.

LSR se ve všech svých aktivitách řídí zákony, nařízeními, předpisy, místními standardy ale i etickými zásadami. (www.lesy.sk)

Obrázek 6: LSR

Zdroj: www.lesy.sk

6.1.2.2 Udržitelný rozvoj – Lesy Slovenské republiky

Chování podniku, je v souladu s lesnickou strategií EU a akčními plány EU pro lesy.

Environmentální reporting

Zpráva o udržitelném rozvoji a současný stav společnosti je popsán ve Výroční zprávě LSR 2015. Výroční zpráva zahrnuje zásady a cíle podniku.

Hlavní cíle udržitelného rozvoje LSR jsou:

- Zvyšování výměry lesů
- Optimalizace zásob lesních porostů na žádoucí úroveň s ohledem na ekonomické, ekologické a sociální funkce lesa
- Zlepšování zdravotního stavu porostů
- Snižování rizik poškození
- Trvalost a vyrovnanost dřevních i nedřevních produktů lesa jako součásti environmentálních funkcí
- Podpora biologické různorodosti lesních ekosystémů
- Zachování původních lesních porostů

- Rozvoj horských a podhorských regionů

(Výroční zpráva Lesy SR, 2015)

Čistší produkce

Dobrovolný nástroj obsahuje odstranění příčin vzniku environmentálních problémů, hledání a předcházení důsledků podnikové činnosti a efektivní využívání zdrojů. Největší důraz klade LSR na reprodukci genofondu.

Genofond

LSR si uvědomují důležitost genetické variability, a proto mají reprodukci genofondu lesních dřevin zahrnutou v dlouhodobých koncepcích. Pro ochranu genofondu jsou zde vytyčené dvě linie:

- Celoplošné opatření
 - upřednostňování přirozené obnovy
 - realizace umělé obnovy provenienčně vhodným a kontrolovaným sadebním materiálem
- Specifická opatření
 - in situ - vyhledávání a obhospodařování genetických zdrojů na místě jejich přirozeného výskytu, kam patří – genové základny
 - uznané porosty pro sběr semen
 - výběrové stromy
 - semenné porosty
 - ex situ – zakládání a ochrana genetických zdrojů mimo jejich přirozený výskyt, kam patří – semenné sady
 - genová banka lesních dřevin

Koncepční řešení stanovuje a posuzuje komise pro ochranu genetických zdrojů, jako metodicky-poradní orgán vedení realizují jednotlivé závody. Praktickou realizaci zabezpečují OZ. (www.lesy.sk)

CSR

Podnik jedná dle nástroje CSR, ve kterém je zahrnuta ochrana přírodních zdrojů, osvěta veřejnosti, etický kodex, vytváření naučných stezek nebo akce pro veřejnost.

6.1.3 Vojenské lesy a statky ČR (VLS)

6.1.3.1 Základní informace VLS

Tabulka 7: Základní informace VLS

Zdroj: vlastní tvorba

Základní informace Vojenské lesy a statky ČR	
Název	Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Založení	1989
Zakladatel	Ministerstvo obrany ČR
Sídlo	Praha
Držitel certifikátu	PEFC
Hospodaří na ploše	123 589 ha /2015
Vodní toky a bystřiny	446 ha vodních ploch
Roční výše těžby	Cca 1 000 000 m ³

První zmínky sahají do období Rakouska-Uherska, kdy bylo založeno vojenské cvičiště v Milovicích ve středních Čechách. K největšímu rozvoji došlo po druhé světové válce, kdy se ustanovilo 12 vojenských prostorů, které přetrvaly do 90. let. Po roce 1989, kdy došlo k rozdělení federace, vznikly 2 samostatné podniky - Vojenské lesy a statky ČR a Vojenské lesy a statky SR.

Řídící jednotka podniku je ředitelství sídlící v Praze, hospodaření podniku zajišťuje 6 divizí (Hořovice, Horní Planá, Karlovy Vary, Mimoň, Plumlov, Lipník nad Bečvou) a jejich lesní správy (23). Samostatná je Správa lesních školek, která podporuje hospodářskou činnost divizí.

Podnik Vojenské lesy a statky ČR hospodaří převážně ve výcvikových prostorech Armády ČR na přibližně 123 000 ha lesní půdy a majetku státu, což je cca 5 % celkové lesní půdy ČR. VLS hospodaří oproti jiným lesnickým organizacím také na 6 000 ha zemědělské

půdy, z toho je 400 ha orné půdy. Zbytek je trvale travnatá plocha. Dále spravuje 446 ha vodních ploch.

Z celkové výměry, kterou obhospodařují VLS, je 50 470 ha součástí zvláště chráněných území (51). Patří do nich tedy 11 CHKO, 3 NPR, 5 NPP, 9 PR, 29 PP a 39 lokalit je součástí evropské soustavy Natura 2000.

Hlavní činností je hospodaření v lesích, myslivost, rybářství, lesní výroba, rekreační činnost. Speciální činností je strážní služba a hlavně služby AČR.

V souvislosti s vojenským výcvikem, byl na některých územích dlouhodobě nízký vliv lidské činnosti a tím zde vzniklo unikátní přírodní prostředí. Některé z oblastí jsou již veřejnosti otevřeny a další by se měli v budoucnu zpřístupnit. (www.vls.cz)

Obrázek 7: VLS

Zdroj: www.vls.cz

6.1.3.2 Udržitelný rozvoj - Vojenské lesy a statky ČR

Environmentální reporting

Zpráva o udržitelném rozvoji a současný stav společnosti je popsán ve Výroční zprávě VLS 2015. Výroční zpráva zahrnuje zásady a cíle podniku.

Čistší produkce

VLS v rámci udržitelného rozvoje pracují na projektech týkajících se výchovy lesních porostů na podporu melioračních dřevin, zvýšení biodiverzity luk, tradičních sadů a lesních porostů, výsadby alejí, likvidace populací invazních druhů rostlin. (Výroční zpráva VLS, 2015)

CSR

Podnik jedná dle nástroje CSR, který zahrnuje ochranu přírodních zdrojů, osvětu veřejnosti, etický kodex, vytváření naučných stezek, cyklostezek nebo akce pro veřejnost.

6.1.4 Lesní společnost Prylovi, s. r. o.

6.1.4.1 Základní informace Lesní společnost Prylovi

Tabulka 8: Základní informace Prylovi

Zdroj: vlastní tvorba

Základní informace Lesní společnost Prylovi, s. r. o.	
Název	Lesní společnost Prylovi, s. r. o.
Založení	1993
Zakladatel	Rodina Prylova
Sídlo	Lukavec - Týmová Ves
Držitel certifikátu	PEFC
Hospodaří na ploše	1 100 ha /2017
Vodní toky a bystřiny	20 ha vodních ploch
Roční výše těžby	Cca 14 000 m ³

Soukromá společnost - Lesní společnost Prylovi, s. r. o., byla založena v roce 1993 za základě navrácení restitucí. Jedná se o malou rodinnou firmu sídlící na Vysočině.

Společnost obdržela certifikát PEFC.

Předmět podnikání je zemědělská a lesní výroba, prodej nezpracovaných výrobků (zpracování nebo další prodej), chov ryb, výkon práva myslivosti. Vedlejší činností je provoz lesní školky a pila.

Obrázek 8: Lesní společnost Prylovi

Zdroj: www.ekatalog.cz

6.1.4.2 Udržitelný rozvoj – Lesní společnosti Prylovi

Environmentální reporting

Zpráva o udržitelném rozvoji a současný stav společnosti je popsán ve Výroční zprávě Lesní společnosti Prylovi 2015. Výroční zpráva zahrnuje zásady a cíle podniku.

Hlavní je pro společnost těžit méně než je roční přírůst. Hospodařit podle pravidel certifikace PEFC, dodržovat základní ustanovení a nařízení. V maximální míře využívat přírodě šetrné podrostní hospodářství.

Čistší produkce

Společnost se snaží minimalizovat používání chemikálií. Snaží se ve smrkových porostech vysazovat modřín, který zpevňuje porost, snaží se o zvýšení biodiverzity. Ke zlepšení hydrologických poměrů v krajině staví retenční nádrže.

6.1.5 Srovnání podniků

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila jako hlavní podnik Lesy České republiky a to z důvodu, že v České republice obhospodařují největší část lesů. Jako druhý podnik jsem si zvolila Vojenské lesy a statky, jakožto druhý největší státní podnik ČR, obhospodařující les. Jako třetí podnik jsem zvolila Lesy Slovenské republiky, jako největší státní podnik obhospodařující největší kus území na Slovensku. Posledním podnikem je soukromá rodinná společnost hospodařící na Vysočině.

Tabulka 9: Srovnání podniků - lesnatost

Zdroj: vlastní tvorba

		ČR	%	SK		
Lesnatost Z toho (ha)		2 604 629	100,00	2 014 731		100,00
	LČR	1 282 673	49,25	LSR	893 018	44,33
	VLS	123 589	4,74			
	PRYLOVI	1 100	0,02			

Tabulka 10: Srovnání podniků – činnost

Zdroj: vlastní tvorba

	LČR	LSR	VLS	PRYLOVI
Těžba celkem	8 mil m ³	4,2 mil m ³	1,1 mil m ³	14 000 m ³
Pěstební činnost	2 394 mil Kč	22 781 mil €	226,6 mil Kč	2 100 000 Kč
Obnova lesa	13 632 ha	6 325 ha	1 477 ha	35 ha
Umělá obnova	10 092 ha	4 222 ha	1 188 ha	26,6 ha
Přirozená obnova	3 540 ha	2 503 ha	289 ha	8,4 ha

Tabulka 11: Srovnání podniků – nástroje UR

Zdroj: vlastní tvorba

Podnik	CSR	Environmentální reporting	EMS	Čistší produkce	Kombinace n.
LČR	√	√	-	√	√
LSR	√	√	-	√	√
VLS	√	√	-	√	√
PRYLOVI	-√	√	-	√	√

Vybrané podniky se k trvale udržitelnému rozvoji staví velmi podobně. Všechny podniky používají dobrovolný nástroj - Environmentální reporting. Jeho součástí je podávání informací ve výročních zprávách o stavu podniku, cílech, zásadách nebo používaných technologiích. Dále podniky používají nástroj – Čistší produkce. Jeho součástí je efektivní využívání zdrojů, předcházení negativních dopadů nebo odstraňování příčin negativních dopadů. Dobrovolný nástroj CSR používají LČR, LSR a VLS.

Podniky jsou držiteli certifikátů PEFC a LSR mají v držení navíc certifikát FSC. V minulosti měli také Lesy České republiky certifikát FSC, ale nakonec od něho upustily z důvodu vysokých nákladů na plnění jeho podmínek.

Všechny podniky dodržují nařízení a ustanovení vlády a zákonem dané aktivity jako umělou obnovu lesa, používání melioračních a zpevňujících dřevin, chránění vzácných druhů a ochranu přírody, jelikož jsou tyto podmínky zakotveny buď v zákoně č. 289/1995 Sb. nebo v zákoně č. 114/1992 Sb. Podle pravidel správného lesního hospodáře zlepšují nebo alespoň zachovávají zdravotní stav lesů a ekosystémů, používají šetrné technologie a snižují poškozování lesů.

Ve výročních zprávách podniky uvádí, že se snaží snižovat používání chemikálií. V praxi se s tím bohužel setkáváme jen zřídka. Použití chemikálií je totiž v mnoha případech jedinou variantou jak dosáhnout kvalitní výchovy či ochrany lesa nebo je další varianta natolik nákladná, že se její použití ani zdaleka nevyplatí. Samozřejmě jsou snahy ze strany uživatelů chemických přípravků tlačit na výrobce těchto látek, aby vyráběly přípravky co nejšetrnější k životnímu prostředí. Například takové, které mají selektivní účinky, snadno se odbourávají apod. Dále pak ÚKZÚZ vydává každé dva roky Seznam registrovaných přípravků na ochranu lesa, ve kterém jsou vyjmenovány přípravky, které je možné použít a tím se musí každý vlastník lesa řídit. Používání chemikálií tedy nelze naprosto odbourat, ale mělo by být cílem všech podniků jej omezit na co nejnížší nezbytnou míru a v případě jejího použití aplikovat přípravky co nejšetrnější k životnímu prostředí.

Z dobrovolných činností všechny podniky udržují druhovou rozmanitost, udržují a upravují objekty hrazení bystřin a vytváří preventivní opatření proti povodním. Udržování druhové rozmanitosti je vlastně zvyšování počtu druhů rostlin a živočichů žijících na daném území. Cílem srovnávaných podniků tedy je její udržení v lepším případě zvyšování. Sice se nejedná o povinnou činnost, ale z pohledu trvale udržitelného rozvoje se jedná o důležité kritérium. Mimo jiné laická veřejnost snahu o udržení a zvýšení druhové rozmanitosti velmi vnímá a vítá ji.

Všechny srovnávané podniky zvyšují podíl přirozené obnovy lesa, jelikož se tomuto tématu v současné době věnuje zvýšená pozornost ze strany lesnické veřejnosti. Jedná se o důležitý prvek přírodě blízkého hospodaření. Tento postup obnovy je brán jako významný převážně z pohledu zachování genetických informací hlavních hospodářských

dřevin, s důrazem na pěstování vhodně složených a stabilních porostů. Použití přirozené obnovy podnikům, ve srovnání s umělou obnovou, značně ušetří finanční náklady na obnovu lesa. Výrazné zvýšení podílu přirozené obnovy je tedy vhodným postupem z ekologického i ekonomického pohledu.

Lesy ČR, Lesy SR a VLS podporují a zachovávají určité druhy, zvyšují výměru svých lesů, snaží se o osvětu veřejnosti. Podpora a zachování určitých druhů pokud, se nejedná o zvláště chráněné druhy rostlin či živočichů, taktéž není povinnou součástí hospodaření. Je to činnost dobrovolná, která zvyšuje biodiverzitu a druhovou rozmanitost území. Zvláště u dřevin se v mnoha případech jedná o druhy nepříliš časté v lesních ekosystémech, avšak jejich kvalitní dříví je vysoce ceněno. Cena kvalitní kulatiny ořešáku černého (*Juglans nigra*) za m³ se pohybuje od 5 500 Kč až do 25 000 Kč. Nejen tedy, že podniky zvyšují různorodost, ale také mohou správnou a kvalitní péčí dosáhnout výrazně vyššího zpeněžení dřevní hmoty. Bohužel toto nelze aplikovat všude z důvodu zhoršených růstových podmínek. Co se týče zvyšování výměry lesů a zalesňování nelesních půd je jasné, že pro podniky je určitým přínosem a ne jen proto, že stát tuto činnost výraznou měrou dotuje. Zalesňování nelesních půd také patří k podmínkám pro udělení certifikace PEFC.

Osvěta veřejnosti je důležitou součástí marketingu všech společností. Seznamovat veřejnost s činnostmi podniku a zvláště s těmi nadstandartními a nepovinnými je vhodnou reklamou. Také ji však mohou použít jako nástroj výchovy společnosti, aby i ona do jisté míry dodržovala určitá pravidla a uvědomovala si důležitost, jedinečnost a křehkost životního prostředí, ve kterém žije a snažila se o jeho zachování pro budoucí generace i pro sebe samotné. Je však značně nákladná a není tedy divu, že ne všichni ji používají.

Jelikož ministerstvo zemědělství vyhlásilo na léta 2014 - 2018 Národní program na ochranu reprodukce genofondu lesních dřevin, rozhodli se LČR chránit a reprodukovat genofond na svých pozemcích. Jedním z důvodů je také dotování tvorby genetických základů a semenných sadů, uznávání semenných porostů, rodičovských stromů a jejich podpora, v rámci výše zmíněného programu. Totéž provozují LSR. Lesy Prylovi s.r.o. a VLS se o této činnosti ve svých výročních zprávách nezmiňují. Dá se tedy předpokládat, jelikož se jedná o nepovinnou činnost, že svůj genofond výrazně nepodporují.

Snižování stavů zvěře je v současnosti asi nejvíce sledovaným tématem. V mnoha lokalitách uživatelé honiteb nechali zvěř namnožit do společensky i ekonomicky neúnosných počtů. Zvěř na těchto územích působí značné škody na lesních i polních porostech. Myslivost jako vědní obor k lesnictví neodmyslitelně patří, ale dnes je na mnoha místech provozována s notnou dávkou neodbornosti. V těchto lokalitách je bezpodmínečně nutné v co nejkratším časovém horizontu počty zvěře zredukovat. Mělo by to však proběhnout bez porušení zákona a myslivecké etiky. Z globálního hlediska se proto všechny podniky snaží o snížení stavů zvěře z důvodu vysokého výskytu škod na lesních porostech, při nichž dochází ke znehodnocení dřevní hmoty. Jako ve všech případech i zde existují výjimky. Hlavně v případech, kdy je ve vlastnictví podniku obora, která není hospodářským lesem, nýbrž lesem zvláštního určení a hlavním zájmem zde je chov zvěře.

Lesnické parky jako objekty příkladné ukázky trvale udržitelného hospodaření v lesích jsou dobrým nápadem našich současných významných lesnických osobností i institucí. Proto byla Ministerstvem zemědělství v roce 2010 přijata koncepce nazvaná Standard lesnických parků, podle níž je řízeno hospodaření v lesnických parcích. Proto se Lesy České republiky jako jediný ze srovnávaných podniků rozhodly, zbudovat první Lesnický park v ČR a to Lesnický park Křivoklátsko. Následně se k němu přidaly další dva parky. Lesnický park Bezděz, který je taktéž ve vlastnictví LČR a Lesnický park Masarykův les Křtiny ve vlastnictví Mendelovy univerzity v Brně. V těchto parcích dochází k ukázce citlivého výnosového hospodaření, při kterém nedochází k poškozování lesních ekosystémů, ale zajišťuje splnění veškerých funkcí lesa.

LČR jsou dále jediným podnikem, který školí své zaměstnance v oblasti udržitelného rozvoje, jelikož jeho dodržování je jedním z hlavních strategických bodů podniku.

Tabulka 12: Srovnání podniků – udržitelný rozvoj

Zdroj: vlastní tvorba

	LČR	LSR	VLS	PRYLOVI
Ochrana přírody	√	√	√	√
Zachování, zlepšování ekosystémů	√	√	√	√
Zachování, zlepšování zdravot. stavu lesa	√	√	√	√
Podpora a zachování určitých druhů	√	√	√	-
Ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů	√	√	√	√
Osvěta veřejnosti	√	√	√	-
Lesnické parky	√	-	-	-
Omezování chemikálií	-	-	-	-
Podpora a zachování biodiverzity a druhové rozmanitosti	√	√	√	√
Zvyšování podílu přirozené obnovy	√	√	√	√
Výsadba melioračních a zpevňujících dřevin	√	√	√	√
Umělá obnova	√	√	√	√
Školení zaměstnanců – UR	√	-	-	-
Prevence proti povodním	√	√	√	√
Údržba, oprava objektů hrazení bystřin	√	√	√	√
Snižování stavů zvěře	√	√	-	√
Zvyšování výměr lesa	√	√	√	-
Reprodukce a ochrana genofondu	√	√	-	-
Dodržování ustanovení a nařízení	√	√	√	√

7.1 „100 obdivovaných podniků ČR“

Sdružení CZECH TOP 100 vyhlásilo v dubnu 2017 žebříček stovky obdivovaných firem ČR. Tento žebříček je sestaven na základě hlasování managerů významných společností, finančních a ekonomických analytiků, zástupců odborných sdružení, profesních asociací a svazů.

Firmy jsou rozděleny do 25 oborů, do stovky nejobdivovanějších firem patří ty, které se umístily na prvních čtyřech místech v každém oboru.

7.1.1 Dobrovolné nástroje „100 obdivovaných podniků ČR“

1) Zemědělství, lesnictví, těžba dřeva a rybolov

- **AGROFERT, a.s.**

Podnik jedná podle nástroje CSR, obdržel certifikát PEFC a řídí se normou ISO 14001. V nedávné době zmodernizoval technologie, aby byly šetrnější k životnímu prostředí, snaží se o ekologizaci, přijímá úsporná opatření a má snahu o co největší recyklaci obalového materiálu. ([www. www.agrofert.cz](http://www.agrofert.cz))

- **Lesy České republiky, s. p.** – UR již popsán
- **Rybářství Třeboň Hld. a. s.** – nedostupné informace
- **Zemědělské družstvo Všestary** – nedostupné informace

2) Nerostné suroviny

- **MND a. s.**

Podnik jedná podle nástroje CSR. Snaží se o zachování ekologické rovnováhy, likviduje staré těžební sondy a zbytky technologie, aby se dala půda postupně využívat k původnímu využití. Podnik se také zapojil do projektu Energie z přírody. (www.mnd.cz)

- **LB MINERALS, s. r. o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR. Udržitelný rozvoj je zahrnut především v obchodní strategii a ve výrobní a investiční strategii. Pro podnik je důležité také řízení lidských zdrojů, ochrana životního prostředí a bezpečnost práce. (www.lb-minerals.cz)

- **Českomoravský štěrk, a. s.**

Podnik jedná podle nástroje CSR a dbá na zdravé a bezpečné pracovní prostředí. Dbá na rozvoj v oblasti ŽP, chová se tedy ekologicky a snaží se minimalizovat dopady svých aktivit na společnost i životní prostředí. Pro splnění těchto cílů se podnik řídí dlouhodobým programem HeidelbergCement Sustainability Ambitions 2020. V roce 2011 vyhlásil podnik mezinárodní soutěž Quarryty Life Award, která by měla přispět k ochraně a podpoře biodiverzity a hlavně posílit povědomí o biologické hodnotě těžebních prostor. (www.heidelbergcement.cz)

- **CEMEX Czech Republic, s. r. o.**

Podnik má snahu minimalizovat dopady své činnosti například prevencí znečištění, využíváním lepší techniky, snižovat uhlíkovou stopu a emisní zatížení. CEMEX pracuje na vývoji inovativních řešení, která zvyšují udržitelnost konstrukcí vyrobených z betonu. Díky tomu mohou zákazníci projektovat udržitelné budovy, které využívají přínosů betonu v široké škále aplikací. Podnik také dbá na své zaměstnance, na jejich školení, bezpečnost a ochranu zdraví. (www.cemex.cz)

3) Potravinářský a tabákový průmysl

- **Kofola Československo a.s.**

Je členem asociace společenské odpovědnosti. (www.kofola.cz)

- **Hamé, s. r. o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR a je zaměřen především na sociální stránku. Spolupracuje s dětskými domovy, charitami, nemocnicemi a různými akcemi pro veřejnost. Hamé je zapojeno do Národní potravinové sbírky a je aktivní v oblasti prevence plýtvání potravinami.

Podnik se snaží minimalizovat svůj dopad na ŽP a snaží se školit své zaměstnance k odpovědnosti, zkvalitnit jim pracovní podmínky a zajistit bezpečnost a ochranu při práci. Dále se snaží o úsporu energií, snižování emisí, recyklaci odpadů nebo snižování spotřeby pitné vody.

Hamé se řídí normou ISO 14001. (www.hame.cz)

- **Rodinný pivovar BERNARD a. s.** – nedostupné informace
- **Emco spol. s. r. o.** – nedostupné informace

4) Textilní, oděvní a kožedělný průmysl

- **VEBA, textilní závody a.s.** – nedostupné informace
- **MOIRA CZ, a.s.** – nedostupné informace
- **JUTA, a.s.** – nedostupné informace
- **KARA Trutnov, a. s.** – nedostupné informace

5) Dřezpracující, papírenský a polygrafický průmysl, vydavatelská činnost

- **GZ Media, a.s.**

Podnik dlouhodobě usiluje o to, aby byly výrobní procesy a používané materiály šetrné k okolí a životnímu prostředí. GZ Media je držitel certifikátů FSC, Sony Green Partner, Julie's bicycle, ISO 14001 a ISO 9001. (www.gzmedia.com)

- **UNILES, a. s.**

Podnik se snaží o zlepšení souladu s environmentální legislativou a získal tyto certifikáty PEFC, ISO 14001, ISO 9001, OHSAS 18001 a systém řízení EnMS dle ISO 50001. (www.uniles.cz)

- **Grada Publishing, a. s.** – nedostupné informace

- **Dřezpracující družstvo**

Družstvo obdrželo certifikát PEFC. (www.ddl.cz)

6) Chemický, farmaceutický, gumárenský a plastikařský průmysl

- **Linde Gas, a. s.**

Podnik monitoruje oblasti, které by mohly ohrozit životní prostředí, snaží se o snižování produkce odpadů, snižovat spotřebu pitné vody a využívat šetrné technologie. Linde Gas získal certifikát ISO 9001 a ISO 14001. (www.linde-gas.cz)

- **HARTMANN – RICO a. s.**

Podnik jedná podle nástroje CSR. V ekonomické rovině dbá na kvalitu produktů, principy dobrého řízení, inovace a udržitelnost produktů nebo etický kodex. V environmentální rovině je snaha dbát na šetrnou environmentální kulturu firmy, omezení negativních dopadů a především úsporné zacházení s přírodními zdroji. V rovině sociální se věnuje bezpečnosti, zdraví a vzdělávání zaměstnanců a dodržování lidských práv. (www.cz.hartmann.info)

- **Bioveta, a.s.**

Společnosti byly uděleny certifikáty ISO 14001 a ISO 9001. (www.bioveta.cz)

- **GUMOTEX, akciová společnost**

Společnost má v držení certifikáty ISO 14001 a ISO 9001, řídí se politikou EMS a QMS. Výrobky jsou navrženy tak, aby byl jejich dopad na životní prostředí co nejmenší. (www.gumotex.cz)

7) Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot

- **BEST, a. s.**

Podnik se řídí normami ISO 14001 a ISO 50001. Dále se snaží minimalizovat dopad své výroby na životní prostředí. (www.best.info)

- **MOSER, a.s.** – nedostupné informace

- **LASSELSBERGER, s. r. o.** – nedostupné informace

- **AJETO spol. s. r. o. Czech Glass Craft** – nedostupné informace

8) Hutnictví a zpracování kovů

- **TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.**

Společnost se řídí normami ISO 14001, ISO 50001 a ISO 9001. Udržitelný rozvoj je ve společnosti definován v zásadách: partnerství, lidé a technologie. V těchto odvětvích jsou zahrnuty zásady jako bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců, efektivnost využívání surovin, materiálu a energie, snižování negativních dopadů výroby. (www.trz.cz)

- **ArcelorMittal Ostrava, a. s.**

Aby společnost snížila zátěž na životní prostředí, realizuje environmentální akce v oblasti ochrany vod, ovzduší nebo nakládání s odpady, zavedení integrovaného systému řízení IMS, investice do energetiky za účelem snížení emisí oxidů dusíku či oxidu siřičitého. Řídí se normou ISO 14001. (www.ostrava.arcelormittal.com)

- **KORADO, a. s.**

Společnost se sama řadí mezi nejekologičtější a nejšetrnější výrobce ve strojírenské oblasti. Korado má propracovaný systém na nakládání s chemickými látkami, odpadového hospodářství nebo podrobné zkoumání odpadních vod. Společnost každý rok provádí audity ve všech výrobních procesech, které jsou spojeny s ochranou životního prostředí. (www.korado.cz)

- **BAEST Machinery Holding, a. s.** – nedostupné informace

9) Strojírenství – bez automobilové výroby

- **TOS VARNSDORF, a. s.**

Společnost disponuje certifikáty ISO 9001:2008. (www.tosvarnsdorf.cz)

- **ASSA ABLOY Czech&Slovakia, s. r. o.**

ASSA ABLOY vypracovává výroční zprávy o udržitelnosti na základě směrnic GRI. Společnost obdržela několik certifikátů EDP a certifikát ISO 14001. Udržitelný rozvoj je obsažen v celém hodnotovém řetězci společnosti. Do tohoto řetězce patří inovace (zde se hodnotí dopady na ŽP), dodavatelé (jsou vybráni pouze ti, kteří dodržují požadavky společnosti), výroba (je prováděna tak, aby měla co nejmenší dopad za ŽP), ISO certifikace, trh a zákazníci. (www.assaabloy.cz)

- **AGROSTROJ Pelhřimov, a. s.**

Společnost stanovila Environmentální politiku na základě snížení negativního dopadu na ŽP. Obsahuje například hodnocení znečišťování ŽP, snižování zátěže ŽP, snižování spotřeby energie, předcházení havarijním situacím, vybírání dodavatelů, kteří dodržují požadavky společnosti nebo zajišťování odpovídajících zdrojů pro environmentální management a vytváření podmínek pro plnění Environmentální politiky. (www.agrostroy.cz)

- **MOTOR JIKOV Group, a. s.**

Společnost MOTOR JIKOV Group a.s. řídí a koordinuje činnosti jednotlivých společností v oblasti ekologie, hospodaření s odpady, ochrany životního prostředí, krajiny a zdraví lidí, včetně úspor spotřeby energií a vody při svých výrobních i ostatních činnostech. Při těchto činnostech smluvně spolupracuje se společností INVESTIX a.s. (www.motorjikov.com)

10) Automobilová výroba a související činnosti, výroba dopravních prostředků

- **ŠKODA AUTO, a. s.**

Certifikáty společnosti jsou ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, EMS, EnMS a QMS. Společnost investuje do ochrany životního prostředí, ochrany půdy, podzemních vod a na opatření vedoucí k úspoře energie, modernizace energetických zdrojů, výstavby špičkových lakoven karoserií a čistíren odpadních vod. (www.skoda-auto.cz)

- **TATRA TRUCKS, a. s.** – nedostupné informace
- **BRANO GROUP, a. s.**

Společnost se řídí normou ISO 14001 a ISO 50001. (www.brano.eu)

- **Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR, dle normy ISO 14001 a získal certifikát EMAS. Environmentální politika podporuje vývoj a distribuci ekologicky šetrných výrobků, zasazuje se o snižování škodlivin a o ochranu zdrojů, poskytuje zaměstnancům environmentální školicí kurzy. (www.hyundai-motor.cz)

11) Elektrotechnika, elektronika a optika

- **BRISK Tábor, a. s.** – nedostupné informace
- **Meopta – optika, s. r. o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR a dle normy ISO 14001. Meopta se snaží například o eliminaci svých dopadů na ŽP, používá šetrné technologie, snaží se o omezení chemických látek, recyklaci, využívání energie z obnovitelných zdrojů a vyškolování zaměstnanců v ohledu na životní prostředí. (www.meopta.com)

- **JABLOTRON, s. r. o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR a dle normy ISO 9001 a ISO 13485. (www.jablotron.com)

- **ELCOM, a. s.**

Společnost se řídí normami ISO 14001, ISO 9001 a ISO 18001. Elcom se snaží o minimální dopad na ŽP, používá šetrné prostředky a materiály, zohledňuje prevenci znečištění a dbá na environmentálním podvědomí zaměstnanců. (www.elcom.cz)

12) Ostatní zpracovatelský průmysl

- **LINET spol, s. r. o.**

Podnik jedná podle nástroje CSR. Soustředí se převážně na vzdělávání zaměstnanců. Linet intenzivně spolupracuje se středními školami, nadacemi a pomáhá zdravotně či jinak znevýhodněným lidem. (www.linnet.com)

- **SPORTEN, a. s.** – nedostupné informace
- **PETROF, spol s. r. o.**

Společnost PETROF má certifikáty dle norem ISO 9001 a ISO 14001. (www.petrof.cz)

- **ROSTEX VYŠKOV, s. r. o.**

Společnost se řídí dle normy ISO 9001. (www.rostex.cz)

13) Výroba a rozvod elektřiny, vody, plynu a páry

- **ČEZ, a. s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. Z ekonomické části jsou to například, strategické iniciativy, etické aspekty nebo externí a interní audity. Ze sociální části například vzdělávací programy a z environmentální části ochrana ŽP, obnova výrobních zdrojů, hospodárná spotřeba, šetrné technologie nebo používání obnovitelných zdrojů. (www.cez.cz)

- **Energetický a průmyslový holding, a. s.** – nedostupné informace
- **Innogy Česká republika, a. s.** – nedostupné informace
- **Pražská energetika, a. s.**

Společnost se zavázala k dodržování všech zákonných předpisů v oblasti ŽP, třídění odpadu, důslednému dodržování nakládání s nebezpečnými látkami, školit zaměstnance a snažit se o zlepšování ochrany ŽP. (www.pre.cz)

14) Stavebnictví

- **PSJ, a.s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR, především v sociální oblasti. (www.psj.cz)

- **EKOSPOL, a. s.** – nedostupné informace
- **Zakládání Group a.s.**- nedostupné informace
- **STRABAG a. s.**

Společnost dbá na ekonomickou, sociální i ekologickou odpovědnost. (www.strabag.cz)

15) Prodej, údržba a opravy motorových vozidel a prodej pohonných hmot

- **AAA AUTO, a. s.**

Společnost je oceněna certifikáty ISO 14001 a ISO 9001. (www.aaaauto.cz)

- **Schell Czech Republic, a.s.**

Základem přístupu k udržitelnosti jsou pro společnost důležité tyto roviny: provoz bezpečné, efektivní, odpovědné ekonomické společnosti, dělení se o výhody s obyvateli, snaha tvořit udržitelnější energetickou budoucnost, přístup společnosti Shell k udržitelnému rozvoji. Společnost má certifikát ISO 5001. (www.shell.cz)

- **MOL Retail Česká republika, s. r. o.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. (molcesko.cz)

- **BENZINA, s. r. o.**

Společnost je držitelem certifikátů ISO 14001, ISO 9001 a OHSAS 18001. Benzina v minulosti investovala do modernizace a ekologizace svých čerpacích stanic, které jsou v souladu s ekologickými požadavky. (www.benzina.cz)

16) Velkoobchod, maloobchod a zprostředkování obchodu

- **Alza.cz**

Společnost Alza.cz je zaměřena na sociální pomoc a charitativní podporu. (www.alza.cz)

- **Mountfield, a. s.**

Společnost Mountfield je rovněž zaměřen na sociální oblast. (www.mountfield.cz)

- **Globus ČR, k. s.**

Společnost Globus je rovněž zaměřena na sociální oblast. (www.globus.cz)

- **SPORTISIMO s. r. o.** – nedostupné informace

17) Pohostinství a ubytování

- **Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s.** – nedostupné informace

- **Sodexo s. r. o.**

Společnost se zaměřuje na čtyři oblasti: předpisy pro trvale udržitelný dodavatelský řetězec (spolupráce jen s dodavateli, kteří dodržují hodnoty, jako společnost), místní a sezónní produkty a rostliny (zachování přírodních zdrojů a druhové rozmanitosti), udržitelné druhy ryb a mořských plodů, udržitelné vybavení a zásoby (závazek používat šetrná zařízení a materiál). (cz.sodexo.com)

- **EUREST, spol. s. r. o.** - Compass Group Czech Republic s.r.o. – nedostupné informace
- **Zátiší Catering Group a. s.**

Společnost podporuje charitativní a filantropické projekty v České republice i v zahraničí. (www.zatisigroup.cz)

18) Doprava, pomocné činnosti v dopravě a cestovní kanceláře

- **STUDENT AGENCY k. s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. (www.studentagency.cz)

- **Řízení letového provozu ČR, státní podnik**

Podnik se snaží o snížení negativních vlivů lidské činnosti na životní prostředí, používá moderní technologie, které přispívají k vymizení produkce oxidu uhelnatého, nespálených hydrokarbonů a kouře.

Dále je součástí ATAG (Air Transport Action Group), který shromažďuje a sdílí širokou databázi informací, například plánování a rozvoj dopravní infrastruktury ohleduplné k životnímu prostředí.

Jedním z hlavních problémů letecké dopravy je hluk. ŘLP se snaží dosáhnout snížení hluku tak, že vystavuje a dodržuje protihlukových opatření podle ustanovení leteckého zákona č. 49/1997 Sb.

ŘLP ČR, s. p. buduje dlouhodobé partnerské vztahy s vybranými charitativními, humanitárními a zdravotnickými organizacemi. Svými příspěvky dále podporuje českou kulturu, školství, sport a širokou leteckou obec. (<http://www.rlp.cz>)

- **DHL Express (Czech Republic) s. r. o.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. DHL Express se zaměřujeme na ochranu životního prostředí (GoGreen), pomoc po přírodních katastrofách (GoHelp), vzdělávání (GoTeach) a podporu firemního dobrovolnictví (Global Volunteer Day, Living Responsibility Fund). (www.dhl.cz)

- **ICOM transport a. s.** – nedostupné informace

19) Telekomunikační a poštovní služby

- **Vodafone Czech Republic a. s.**

Společnost je aktivní především v sociální oblasti. Snaží se o digitální gramotnost, ochranu památek, rovnoprávnost žen a vytvořila vlastní nadaci Vodafone. (www.vodafone.cz)

- **T-Mobile Czech Republic a. s.**

Společnost se řídí normou ISO 14001 a každé tři roky prochází auditem akreditovanou certifikační společností DEKRA. Optimalizuje technologickou infrastrukturu, aby spotřebovávala co nejméně elektrické energie, využívá programy na úsporu elektrické energie, snaží se snižovat spotřebu materiálu a recyklovat mobilní telefony. Zaměstnanci jsou motivováni ke snižování produkovaného odpadu a důsledné separaci odpadů. (<http://www.t-mobile.cz>)

- **O2 Czech Republic a. s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR, aktivně se věnuje environmentálním a sociálním tématům, etice podnikání a chování k zákazníkům, péči o zaměstnance a o pracovní prostředí. Řídí se normami ISO 14001 a ISO 50001.

Společnost se snaží o snižování negativních dopadů, šetří tedy přírodní zdroje, optimalizuje spotřebu energií, snižuje energetickou náročnost sítě a minimalizujeme dopad svých činností na ovzduší. Podporuje vzdělávání zaměstnanců, zlepšuje podmínky pro třídění odpadů a zvyšuje informovanost v oblasti správného nakládání s odpady. (www.o2.cz)

- **ZONER software, s. r. o.** – nedostupné informace

20) Informační technologie a systémy

- **AVAST Software a. s.** – nedostupné informace

- **Seznam.cz, a. s.** – nedostupné informace

- **AutoCont CZ a.s.**

Společnost každý rok věnuje část svých finančních prostředků na charitativní účely neziskovým organizacím. (www.autocont.cz)

- **Unicorn a. s.** – nedostupné informace

21) Činnosti v oblasti nemovitostí, služby pro podniky

- **PASSERINVEST GROUP, a.s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. Podporuje sociální projekty a podporuje několik nadačních fondů, minimalizuje dopad své činnosti na životní prostředí. (www.passerinvest.cz)

- **M. C. TRITON, spol. s. r. o.** – nedostupné informace

- **KPMG Česká republika, s. r. o.**

Společenská odpovědnost je zaměřena na dopady podnikání na společnost, ekonomiku a životní prostředí. KPMG pomáhá neziskovým organizacím, sociálním podnikům, pečuje o své zaměstnance, snaží se neznečišťovat ŽP a dále se snaží o osvětu udržitelného rozvoje. (home.kpmg.com)

- **Ernst & Young, s. r. o.**

Globální strategie společenské odpovědnosti zahrnuje čtyři pilíře: Marketplace (podpora podnikání a rozvoje trhu), Workplace (důraz na rozvoj schopností a dovedností, vzdělání), Community (podpora institucí, které řeší nejnaléhavější potřeby společnosti), Environment (udržitelnost životního prostředí).

Aktivity podniku jsou tedy podpora rozvoje podnikatelského prostředí a vzdělanosti, přes ekologicky šetrný přístup až po bezplatné poskytování služeb vybraným charitativním organizacím. (www.ey.com)

22) Ostatní veřejné, sociální a osobní služby

- **Nadace Naše dítě** – nedostupné informace
- **Národní divadlo** – nedostupné informace
- **Zoologická zahrada hl. m. Prahy** – nedostupné informace
- **Národní galerie** – nedostupné informace

23) Měnové instituce

- **UniCredit Bank a. s.** – nedostupné informace
- **Česká spořitelna, a. s.** – nedostupné informace
- **Air Bank a. s.** – nedostupné informace
- **Raiffeisenbank a. s.** – nedostupné informace

24) Pojišťovny a penzijní fondy

- **Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group**

Společnost zastřešuje Nadaci Kooperativa a pamatujeme i na společenskou odpovědnost zaměstnancům. (www.koop.cz)

- **Allianz pojišťovna, a. s.** – nedostupné informace
- **Česká pojišťovna a. s.** – nedostupné informace
- **UNIQA pojišťovna, a. s.**

Společnost jedná podle nástroje CSR. Snaží se být nejen ekonomicky prospěšná, ale podporuje i projekty zaměřené na handicapované spoluobčany, znevýhodněné osoby a k ochraně památek. (www.uniqa.cz)

25) Finanční zprostředkovatelé a ostatní finanční instituce

- **PPF a. s.**

Společnost podporuje různé neziskové a charitativní projekty ve všech zemích, ve kterých působí. (www.ppf.eu)

- **CCS Česká společnost pro platební karty s. r. o.**

Klíčovými oblastmi jsou: podnikatelská etika, společenské prostředí, zaměstnanci, životní prostředí. Společnost dlouhodobě podporuje nadaci Naše dítě a Spolupracujeme s Centrem podpůrné péče. (www.ccs.cz)

- **Home Credit a. s.** – nedostupné informace

- **MasterCard Europe**

Společnost jedná podle nástroje CSR. Dbá tedy na sociální, ekonomický a ekologický pilíř. Snaží se především o udržitelné obchodní praktiky, snížení celkové ekologické stopy (úspory energie, recyklace a omezování znečištění). (www.mastercard.com)

7.1.2 Srovnání „100 obdivovaných podniků“ s ohledem na udržitelný rozvoj

Ze srovnávaných podniků jich 60 mělo volně přístupné informace na internetových stránkách. 38 z těchto podniků jedná dle nástroje CSR, tedy společenské odpovědnosti. CSR je dobrovolný závazek těchto podniků, chovat se odpovědně k prostředí i společnosti. V praxi si tedy podniky, které přijaly CSR, stanovily vysoké etické standardy. Snaží se o minimalizaci negativních dopadů na ŽP a snaží se o dobré vztahy se svými zaměstnanci. Dá se říci, že tyto podniky pomáhají měnit podnikatelské prostředí (jako celek) a jsou nositeli pozitivních trendů. Svými aktivitami se podniky liší od své konkurence a stávají se žádanými partnery pro firmy, organizace či podniky, které smýšlejí stejně. Společensky odpovědné aktivity jsou čistě dobrovolné a charakterizují se tím, že jsou nad rámec povinností daných zákonem.

Dalšími srovnávanými dobrovolnými nástroji jsou Environmentální reporting, který používá 46 podniků, EMS (28 podniků), Čistší produkce (28 podniků) a M&T (6 podniků).

Vybrané podniky dodržují víceméně stejné zásady, jako například šetrnost k ŽP, modernizaci technologií, úsporná opatření, minimalizace negativních dopadů podniků, používání obnovitelných zdrojů, recyklace odpadů a vzdělávání, bezpečnost, ochrana a osvěta zaměstnanců. Odlišnosti v aktivitách se nachází v ohledu na odvětví, ve kterých se podniká. Podniky samozřejmě vždy dávají přednost ekonomickému směru, který jim zajišťuje zisk apod., v dalších oblastech se angažují buď jen velmi málo, nebo naopak. Zájem některých firem je veliký i v oblasti environmentální (například Lesy České republiky) nebo sociální (Hamé, Vodafone). U některých podniků se setkáme s tím, že staví všechny 3 sféry na stejnou rovinu.

Pouze jeden ze srovnaných podniků (GZ Media, a. s.) je držitelem certifikátu FSC. Certifikát PEFC získali čtyři podniky (AGROFERT, Lesy České republiky, UNILES, Dřevozpracující družstvo). Nejvíce podniků má v držení certifikáty ISO.

U 40 podniků nebyli dostupné informace. Dá se tedy říci, že tyto podniky nejednají dle dobrovolných nástrojů UR. Mezi tyto podniky je zařazeno i odvětví „Ostatní veřejné, sociální a osobní služby“, kde jsou zařazeny instituce (Nadace Naše dítě, Národní divadlo, Zoologická zahrada hl. m. Prahy, Národní galerie), kterým naopak jiné podniky pomáhají a přispívají jim dle své sociální části CSR.

Tabulka 13: Srovnání 100 podniků

Zdroj: vlastní tvorba

	Podnik	CSR	Certifikáty/ EMS	Environ. reporting	Čistší produkce	M&T
1	AGROFERT	√	PEFC, ISO 14001	√	√	√
2	Lesy České republiky	√	ISO 14001, ISO 9001, OHAS 18001, PEFC	√	√	-
3	Rybářství Třeboň Hld.	-	-	-	-	-
4	Zem. družstvo Všestary	-	-	-	-	-
5	MND	√	-	√	√	-
6	LB MINERALS	√	-	√	-	-

	Podnik	CSR	Certifikáty/ EMS	Environ. reporting	Čistší produkce	M&T
7	Českomoravský štěrk	√	-	√	√	-
8	CEMEX	-	-	√	√	-
9	Kofola	√	-	√	-	-
10	Hamé	√	ISO 14001	√	-	√
11	BERNARD	-	-	-	-	-
12	Emco spol.	-	-	-	-	-
13	VEBA, textilní závody a.s.	-	-	-	-	-
14	MOIRA CZ, a.s.	-	-	-	-	-
15	JUTA	-	-	-	-	-
16	KARA Trutnov	-	-	-	-	-
17	GZ Media	-	FSC, ISO 14001, ISO 9001	√	√	-
18	UNILES	-	PEFC, ISO 14001, ISO 9001, OHSAS 18001, ISO 50001	√	-	-
19	Grada Publishing	-	-	-	-	-
20	Dřevozprac. družstvo	-	PEFC	√	√	-
21	Linde Gas	-	ISO 9001, ISO 14001	√	√	-
22	HARTMANN – RICO	√	-	√	√	-
23	Bioveta	-	ISO 14001, ISO 9001	√	-	-
24	GUMOTEX	-	ISO 14001, ISO 9001	√	√	-
25	BEST	-	ISO 14001, ISO 50001	√	√	-
26	MOSER	-	-	-	-	-
27	LASSELSBERGER	-	-	-	-	-

	Podnik	CSR	Certifikáty/ EMS	Environ. reporting	Čistší produkce	M&T
28	AJETO spol.	-	-	-	-	-
29	TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY	√	ISO 14001, ISO 50001, ISO 9001	√	√	-
30	ArcelorMittal Ostrava	-	ISO 14001	√	√	-
31	KORADO	-	ISO 14001	√	√	-
32	BAEST Machinery Holding	-	-	-	-	-
33	TOS VARNSDORF	-	ISO 9001	√	-	-
34	ASSA ABLOY	√	ISO 14001	√	-	-
35	AGROSTROJ	-	-	√	√	√
36	MOTOR JIKOV Group	-	-	√	√	√
37	ŠKODA AUTO	-	ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, QMS	√	√	-
38	TATRA TRUCKS	-	-	-	-	-
39	BRANO GROUP	-	ISO 14001, ISO 50001	√	-	-
40	Hyundai	√	ISO 14001	√	√	-
41	BRISK Tábor	-	-	-	-	-
42	Meopta – optika	√	ISO 14001	√	-	-
43	JABLOTRON	√	ISO 9001, ISO 13485	√	-	-
44	ELCOM	√	ISO 14001, ISO 9001, ISO 18001	√	√	-
45	LINET spol.	√	-	√	-	-
46	SPORTEN, a. s.	-	-	-	-	-
47	PETROF	-	ISO 9001, ISO 14001	√	-	-
48	ROSTEX VÝŠKOV	-	ISO 9001	√	-	-
49	ČEZ	√	-	√	√	-

	Podnik	CSR	Certifikáty/ EMS	Environ. reporting	Čistší produkce	M&T
50	Energetický a průmyslový holding	-	-	-	-	-
51	Innogy	-	-	-	-	-
52	Pražská energetika	-	-	-	-	-
53	PSJ	√	-	-	-	-
54	EKOSPOL	-	-	-	-	-
55	Zakládání Group	-	-	-	-	-
56	STRABAG	√	-	√	√	√
57	AAA AUTO	-	ISO 14001, ISO 9001	√	-	-
58	Schell Czech Republic	-	ISO 5001	√	√	-
59	MOL Retail Česká rep.	√	-	√	-	-
60	BENZINA	-	ISO 14001, ISO 9001, OHSAS 18001	√	√	-
61	Alza.cz	√	-	-	-	-
62	Mountfield	√	-	-	-	-
63	Globus ČR	√	-	-	-	-
64	SPORTISIMO	-	-	-	-	-
65	Léčebné lázně Mariánské Lázně	-	-	-	-	-
66	Sodexo	√	-	√	-	-
67	EUREST	-	-	-	-	-
68	Zátiší Catering Group	√	-	√	-	-
69	STUDENT AGENCY	√	-	√	√	-
70	Řízení let. Provozu ČR	-	-	√	√	√
71	DHL Express	√	-	-	-	-
72	ICOM transport	-	-	-	-	-
73	Vodafone	√	-	√	-	-
74	T-Mobile	√	ISO 14001	√	√	-

	Podnik	CSR	Certifikáty/ EMS	Environ. reporting	Čistší produkce	M&T
75	O2	√	ISO 14001, ISO 50001	√	√	-
76	ZONER software	-	-	-	-	-
77	AVAST Software	-	-	-	-	-
78	Seznam.cz	-	-	-	-	-
79	AutoCont CZ	√	-	-	-	-
80	Unicorn	-	-	-	-	-
81	PASSERINVEST GROUP	√	-	-	-	-
82	M. C. TRITON, spol.	-	-	-	-	-
83	KPMG Česká rep.	√	-	√	√	-
84	Ernst & Young	√	-	√	-	-
85	Nadace Naše dítě	-	-	-	-	-
86	Národní divadlo	-	-	-	-	-
87	Zoologická zahrada hl. m. Prahy	-	-	-	-	-
88	Národní galerie	-	-	-	-	-
89	UniCredit Bank	-	-	-	-	-
90	Česká spořitelna	-	-	-	-	-
91	Air Bank	-	-	-	-	-
92	Raiffeisenbank	-	-	-	-	-
93	Kooperativa	√	-	√	-	-
94	Allianz pojišťovna	-	-	-	-	-
95	Česká pojišťovna	-	-	-	-	-
96	UNIQA pojišťovna	√	-	-	-	-
97	PPF	√	-	-	-	-
98	CCS Česká spol. pro platební karty	√	-	-	-	-
99	Home Credit	-	-	-	-	-
100	MasterCard Europe	√	-	√	-	-

8.1 Výsledky dotazníkového šetření

V diplomové práci je uveden výzkum formou dotazování a jeho hlavním cílem bylo:

- 1) Zjistit, zda veřejnost zná pojem (trvale) udržitelný rozvoj
- 2) Zjistit, zda ví, co UR znamená
- 3) Zjistit, zda veřejnost zná konkrétní firmy, dodržující zásady UR a zda těmto firmám důvěřují
- 4) Zjistit, zda respondenti znají certifikáty FSC a PEFC a zda vědí, co označují
- 5) Zjistit, zda je pro respondenty důležité kupovat certifikované výrobky a zda jim věří, že u nich byla dodržena zásada udělení certifikátu

Dotazník jsem umístila na internetové stránky www.vyplnto.cz a na sociální síť www.facebook.com, kde mi ho návštěvníci stránek měli možnost vyplnit. Výsledky výzkumu použiji při návrhu na doporučená zlepšení podniků.

Dotazník tvoří 18 otázek, které jsou větvené. Všichni respondenti tedy neodpovídali na všechny otázky. Trvale udržitelného rozvoje se týká 7 otázek, 6 otázek je věnováno certifikátům. Zbytek dotazů jsou údaje o respondentech. Znění dotazníku je uvedeno v příloze.

8.1.1 Charakteristika respondentů

Dotazník vyplnilo 764 respondentů, 391 (51,24 %) mužů a 373 (48,76 %) žen. Nejvíce respondentů, 303 (40,47 %), bylo ve věkové kategorii 21-30 let, 230 (30,39 %) bylo ve věkové kategorii 31-40 let. V kategorii 41 a více let odpovědělo 210 (27,62 %) respondentů a nejméně v kategorii méně než 20 let, tedy 21 (1,52 %) respondentů.

Nejvíce respondentů pocházelo z Prahy (78), dále z Karlovarského kraje (65), Libereckého kraje (64), Středočeského kraje (63), Plzeňského kraje (57), z Vysočiny (55), z Olomouckého kraje (48), Královehradeckého kraje (47), Zlínského a Moravskoslezského kraje (45), Pardubického kraje (43), Jihočeského kraje (42), Jihomoravského kraje (38) a dále 7 cizinců z Ruska, Polska a Slovenska.

Nejvíce dotazovaných, 395 (52,76 %), dosáhlo středoškolského vzdělání, 345 (45,86%) vysokoškolského vzdělání a 23 (1,38 %) dosáhlo základního vzdělání.

8.1.2 Udržitelný rozvoj

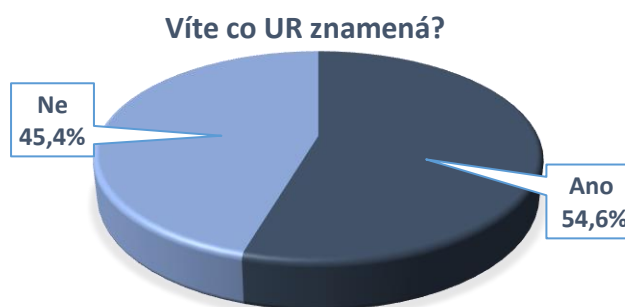
Ze 764 dotazovaných, slyšelo o trvale udržitelném rozvoji 574 (75,69 %) respondentů. Z těchto dotazovaných vědělo 417 (54,60 %) co udržitelný rozvoj znamená. 157 (19,89 %) dotazovaných, tedy o UR slyšeli, ale nevědí, co znamená.

Graf 1: Slyšeli jste někdy o UR

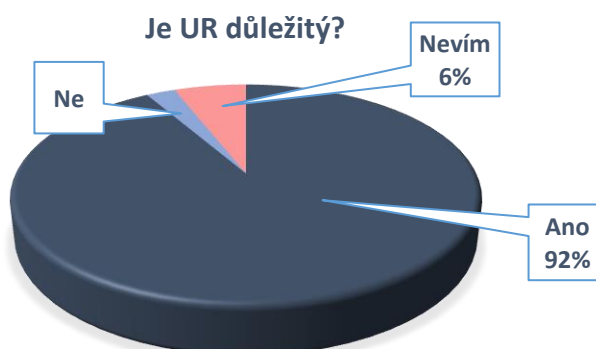
Zdroj: vlastní výzkum

Graf 2: Víte co UR znamená

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 3: Je UR důležitý

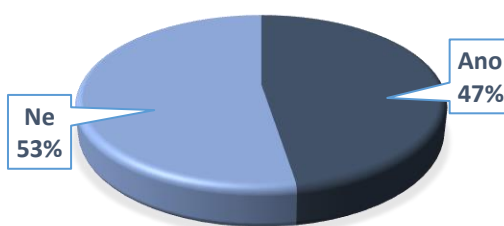

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku (určenou pouze pro respondenty, kteří věděli, co UR znamená), zda si myslí, že je udržitelný rozvoj důležitý odpovědělo 383 (91,63 %) souhlasně. Na otázku nedokázalo odpovědět 25 (5,98 %) dotazovaných a o nedůležitosti UR je přesvědčeno 10 (2,39 %) dotazovaných. Tito respondenti byli také tázáni, zda ví o nějakém podniku či organizaci dodržující zásady trvale udržitelného rozvoje. Žádný podnik nevedlo 219 (52,52 %) dotazovaných. 198 (47,48 %) respondentů uvedlo následující podniky:

Graf 4: Víte o podniku dodržující UR

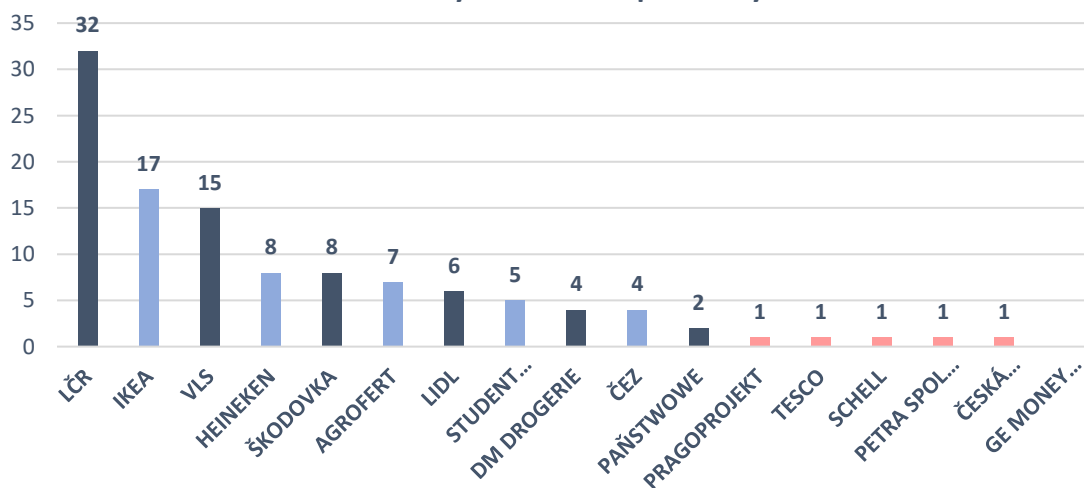
Víte o podniku dodržující UR?

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 5: Podniky uvedené respondenty

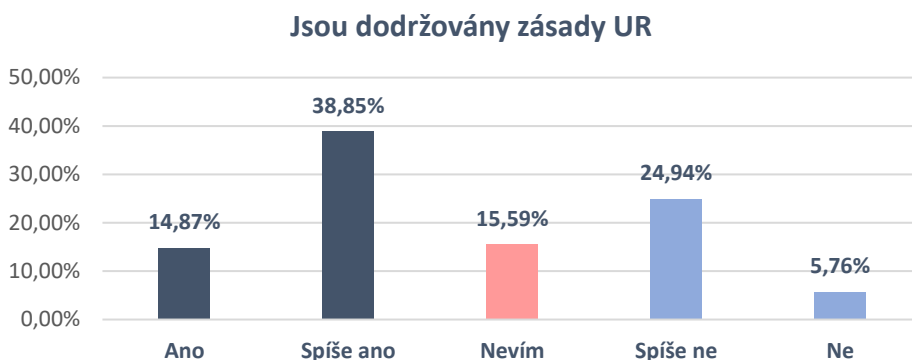
Podniky uvedené respondenty

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku, zda si dotazovaní myslí, že tyto podniky dodržují zásady trvale udržitelného rozvoje, odpovědělo 162 (38,85 %), že spíše ano, 104 (24,94 %) že spíše ne, 65 (15,59 %) dotazovaných nevědělo. 62 (14,87 %) dotazovaných věří, že jsou zásady UR dodrženy a 25 (5,76 %) že nikoli.

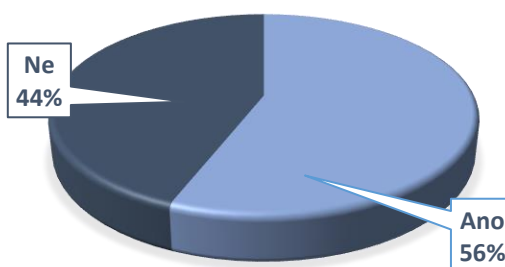
Graf 6: Jsou dodržovány zásady UR

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 7: Dáváte přednost firmám, které dodržují UR

Dáváte přednost firmám, které dodržují UR

Zdroj: vlastní výzkum

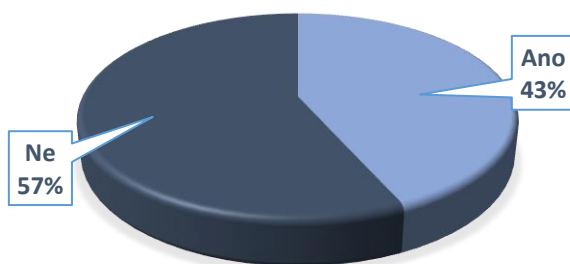
Sedmá otázka byla určena opět pro všechny respondenty (764). Byli tázáni, zda dávají přednost firmám, které dodržují zásady UR a jsou tedy šetrné k životnímu prostředí. Přednost těmto firmám dává 428 (56,02 %) dotazovaných a pro 336 (43,97 %) dotazovaných to není důležité.

8.1.3 Certifikáty

Ze všech dotazovaných zná certifikát FSC 331 (43,32 %) dotazovaných a certifikát PEFC 364 (47,64 %) dotazovaných. Z 695 respondentů vědělo pouze 270 respondentů, co tyto certifikáty označují.

Graf 8: Znáte certifikát FSC

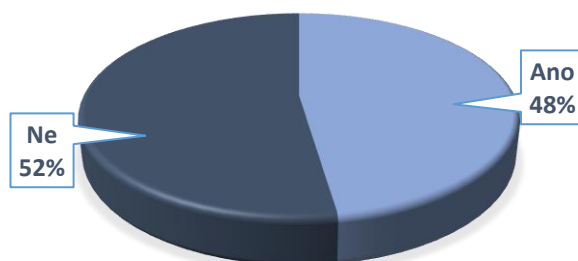
Znáte certifikát FSC

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 9: Znáte certifikát PEFC

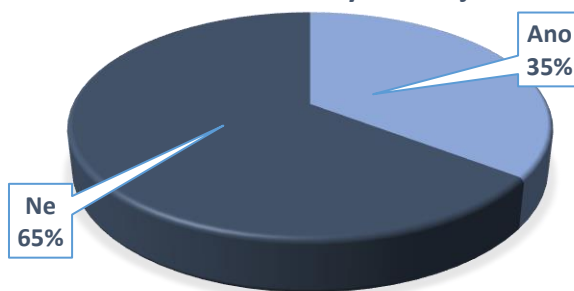
Znáte certifikát PEFC

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 10: Víte, co certifikáty označují

Víte co certifikáty označují

Zdroj: vlastní výzkum

Všichni respondenti odpovídali na otázku, zda si všímají certifikátů na výrobcích. Certifikátů si všímá 455 dotazovaných, ale koupě těchto výrobků je důležitá jen pro 321 (41,47 %) dotazovaných. Pro 443 (58,43 %) dotazovaných tedy nákup certifikovaných výrobků není důležitý. Ochotno zaplatit více za certifikované výrobky je 355 respondentů, 409 respondentů nikoli.

Na otázku, zda respondenti věří certifikovaným výrobkům, že jsou u nich dodrženy zásady pro získání certifikátu, odpovědělo 431 (56,77 %), že ano a 333 (43,58 %), že výrobkům nevěří.

Graf 11: Věříte certifikovaným výrobkům

Zdroj: vlastní výzkum

9.1 Certifikace udržitelného rozvoje

První zmínky o certifikaci pocházejí z 80. let 20. století. Postupně se certifikace rozšířila i do Evropy, kde je snaha o trvalost lesa a vyrovnanost produkce více než 200 let. V říjnu 1997 byla na Světovém lesnickém kongresu v tureckém Antalyi poprvé ustanovena skupina, která se zabývá certifikací lesů. Hlavním cílem je zajištění udržitelného hospodaření a zamezení ničení pralesů. V České republice je certifikace zaměřena především na udržitelné hospodaření a sociální oblast. (www.uhul.cz)

Hlavními myšlenkami certifikace jsou:

- respektování trvale udržitelného hospodářství v lesích
- dodržování principů by mělo být ošetřeno důvěryhodně třetí stranou
- zájem vlastníků lesů distancovat se od ničení lesů

(Franč)

Certifikace je jedním z mnoha nástrojů, který propojuje 3 základní roviny v trvale udržitelném rozvoji

- 1) ekonomická – motivace vlastníků
- 2) ochrana přírody a limitů, které bychom měli respektovat
- 3) rozvoj svobodné společnosti – spotřebitelská volba, veřejný zájem, osvěta, rozvíjení hodnot trvale udržitelného rozvoje (Franč)

Les, který je obhospodařovaný udržitelným způsobem má zavedené standardy, které jsou uznávány s ohledem na ekologické, ekonomické i sociální požadavky. Důkazem, že je les obhospodařovaný tímto způsobem, je nezávislé posouzení třetí strany – certifikací. Požadavky na využívání lesů se netýkají jenom těžby, ale jde o komplex sociálních, ekologických a ekonomických funkcí souvisejících s trvale udržitelným rozvojem. Prostřednictvím certifikací je snaha informovat zákazníky o ekologických kvalitách dřeva.

V současné době roste zájem o certifikaci spíše se snahou podniků získat konkurenceschopnost a mít tak lepší přístup na trh. Z tohoto důvodu můžeme usoudit, že certifikace výrazně přispívá k zavádění principů trvale udržitelného rozvoje. Největší zájem o certifikaci mají především importérské země ze západní Evropy, především Německo, Velká Británie, Nizozemsko. Pokud vlastník lesa žádá o certifikaci, musí proběhnout audit, který provádí akreditovaná certifikační firma.

Certifikovaný výrobek je označen logem, čímž výrobce prohlašuje, že dodržel určité kvalitativní požadavky a kupující má záruku, že výrobek pochází z lesů, které jsou obhospodařovány trvale udržitelným způsobem. Počet výrobků z certifikovaných lesů pomalu roste a rozloha certifikovaných lesů se pomalu zvětšuje. Poptávka po certifikovaných výrobcích je zatím dána spíše obchodními řetězci než zájmem spotřebitelů.

Po celém světě existuje několik různých certifikací udržitelného rozvoje, např.: Ecolabel, FSC, PEFC, World Wildlife Fund, ISO, Ford Foundation... V České republice se setkáme se 2 certifikáty a to FSC a PEFC.

9.1.1 FSC – Forest Stewardship Council

Obrázek 9: FSC

Zdroj: www.czechfsc.cz

FSC vznikl v roce 1993 v Mexiku jako nezisková nevládní organizace. Sídlo FSC je v Německé Bonnu a je financován dobročinnými organizacemi, z vládních darů nebo z členských a akreditačních příspěvků. FSC nikdy nepřijímá finanční prostředky od průmyslových firem, aby nedošlo ke střetu zájmů.

Smyslem této organizace je prosazování udržitelného lesního hospodaření prostřednictvím značky FSC. Tento certifikační systém je zaměřen především ekologicky, spolupracuje například s Hnutím Duha, Greenpeace nebo se Světovým fondem ochrany přírody, není pro něj tedy důležitá ekonomie. Tato aktivní podpora pomáhá zaručovat důvěryhodnost. FSC je zastoupen lidmi z oblastí ekonomie, ekologie i sociologie, jasná pravidla tedy zajišťují rovnováhu při rozhodování a směřování společnosti.

Celková certifikovaná plocha je 187 172 041 ha, celkový počet certifikovaného lesního hospodaření je 1 379 v 82 státech a celkový počet certifikátů zpracovatelských řetězců je 29 927 ve 118 státech.

Pro „Certifikaci pro malé lesy“ existují dva typy certifikace – skupinová a jednotlivá.

Pro získání certifikace FSC musí být dodrženy následující principy a kritéria

2. Dodržování zákonů a principů FSC
3. Vlastnická práva na udržování pozemků a odpovědnost
4. Práva domorodých obyvatel
5. Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců
6. Užitky z lesa

7. Vliv na životní prostředí
8. Hospodářský plán
9. Monitoring a hodnocení
10. Zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou
11. Plantáže

Certifikace systému FSC spočívá v pravidelných inspekcích na konkrétním lesním majetku. Audit provádí certifikační firma s akreditací od Akreditační jednotky FSC a kontrola je prováděna terénním šetřením, pohovory s dělníky a hospodáři pracujícími v lese a rovněž i prověřovacími dokumenty. Akreditační jednotka FSC má povinnost a právo kontrolovat činnost firem, pozastavit i odebrat akreditaci. Akreditační jednotka FSC ani Ústředí FSC nemá pravomoc vydávat ani odebírat certifikáty podnikům zpracovatelského řetězce ani lesním majetkům.

Průběh certifikace

Vlastníci lesa musejí nejprve kontaktovat certifikační firmu, aby jim byla zaslána přihláška, dotazník, kontrolní standard nebo seznam, podle kterého bude certifikace provedena. Na základě získaných informací ze seznamu by měl vlastník lesa zhodnotit, zda jeho hospodaření odpovídá kladeným požadavkům. Je důležité zvážit, zda kritéria FSC bude splňovat, popřípadě za bude schopen přizpůsobit se a změnit způsob hospodaření. V případě, že se rozhodne kladně, odešle vlastník certifikační firmě vyplněný dotazník a přihlášku. Na základě těchto informací vypočte auditor předběžnou cenu za audit.

Předběžný audit je nezbytný u lesních majetků, který mají výměru nad 10 000 ha a majetku s vysokou ochrannářskou hodnotou. V praxi se tedy provádí téměř vždy. Auditor si při první návštěvě udělá představu o způsobech a intenzitě hospodaření, o přírodních podmínkách, zjistí od vlastníka lesa a lesního hospodáře konkrétní situaci a vysvětlí jim celý proces certifikace. Dále inspektora zajímá lesní hospodářský plán a navštíví i některé lesní porosty. Hlavní úkol inspektora je tedy zjistit co nejvíce informací. Inspektor po ukončení předběžného auditu sepiše zprávu, v níž jsou zahrnuty výsledky a podmínky pro provedení auditu. Po absolvování předběžného auditu není vlastník povinen pokračovat dál.

Rozhodne-li se vlastník pokračovat, je mu poslána certifikační firmou smlouva o auditu, jejíž součástí je i konečná cena. Konečná cena se může lišit od ceny předběžné z důvodu předběžného auditu. Certifikační firmy vyžadují zaplacení zálohy před samotným začátkem auditu.

Inspekční tým tvoří několik odborníků (specialisti v oboru lesnictví, ekologie, místní expert na znalost regionu). Je-li třeba, mohou inspektoři požádat o doplňující informace, dokumenty či mapové podklady.

Vlastní audit trvá několik dní. Nejprve se v kanceláři procházejí a kontrolují dokumenty a písemnosti (kvalita a náplň LHP, vlastnické vztahy...), poté inspektoři kontrolují dodržování předpisů a zákonů v klíčových porostech. Během této inspekce probíhají i rozhovory s dodavateli, zaměstnanci i místními obyvateli.

Po provedení auditu je sestavena podrobná zpráva popisující výsledky auditu. Zpráva je zaslána žadateli, který může uvést komentáře nebo připomínky ke všem záležitostem. Zpráva je také poslána nezávislým lesním expertům, kteří ji překontrolují. Po obdržení všech připomínek a komentářů se rozhodne o udělení certifikátu FSC. V této fázi obdrží žadatel konečnou verzi certifikační zprávy. V případě, že je vše v pořádku, je vydán certifikát okamžitě. Jsou-li nalezeny menší nedostatky, je certifikát vydán s podmínkou, že nedostatky odstraní. Jde-li o větší nedostatky, musí být splněna nápravná opatření. Teprve když se certifikační firma přesvědčí, že byly nedostatky odstraněny, vystaví certifikát. V případě, že se tak do 12 měsíců nestane, musí být proveden celý proces znovu.

Certifikát je vydán na dobu 5 let a je podmíněn každoročním monitoringem.

FSC v České republice

FSC v České republice zajišťuje Občanské sdružení FSC pro ČR, jakožto nevládní organizace podporující přírodě blízké hospodaření. Celková plocha certifikována systémem FSC je 50 000 ha. Mezi certifikovaná území patří například: Správa KRNAP, Lesní správa Lány, Hlavní město Praha. Certifikaci má v držení 179 spotřebitelských řetězců a 4 lesní hospodářství.(www.czechfsc.cz)

9.1.2 PEFC – Pan European Forest Certification Council

Obrázek 10: PEFC

Zdroj: www.pefc.cz

PEFC je nezisková, nezávislá mezinárodní organizace založena v roce 1999 se sídlem v Ženevě. Česká republika je jednou z jedenácti zakládajících zemí. PEFC je financována ze členských příspěvků a administrativních poplatků. Proces získání certifikátu PEFC je víceméně stejný jako při získání certifikátu FSC. Doba, po kterou certifikát platí je 5 let, po uplynutí této doby se musí požádat o nové řízení.

Tato celosvětově působící organizace zastřešuje certifikace lesů a vytváří mechanismy pro hodnocení. Hlavním cílem je zlepšování udržitelného obhospodařování lesů s ohledem na ekologické, ekonomické a sociální požadavky. Myšlenka PEFC je hospodaření směřující k udržitelnému rozvoji a zároveň usilovat o zlepšení funkcí lesa.

Celková certifikovaná plocha je 232 mil. ha, celkový počet certifikovaného lesního hospodaření je ve 46 státech a celkový počet certifikátů zpracovatelských řetězců je 7 600. (www.pefc.org)

PEFC v České republice

V České republice je certifikace prováděna prostřednictvím Českého systému certifikace lesů. Celková plocha certifikovaná PEFC je 1 800 000 ha a celkový počet zpracovatelských řetězců je 231. Poplatek za certifikaci je pro všechny vlastníky stejný, tedy 2Kč/ha. (www.pefc.cz)

9.1.3 Srovnání certifikátů

Tabulka 14: Srovnání certifikátů – základní informace

Zdroj: vlastní výzkum

Certifikáty	FSC	PEFC
Založení	1993	1999
Sídlo	Bonn - Německo	Ženeva - Švýcarsko
Cena certifikace	2-30Kč/ha	2Kč/ha
Rozloha certif. plochy celkem	187 mil. ha	232 mil. ha
Celkový počet certifikátů zpracovatelských řetězců	Cca 29 927	7 617
Platnost certifikátu	5 let	5 let
Česká republika		
Celková certifikovaná plocha cca	50 000 ha	1 800 000 ha
Celkový počet zpracovatelských řetězců	179	231

Certifikace PEFC je považována podle Evropského parlamentu za rovnocennou certifikaci FSC, která vznikla jako jedna z prvních. Certifikační systémy se v některých ohledech shodují, v jiných se naopak velmi liší a to kvůli jejich přístupům. Systém FSC je oproti PEFC velmi ekologicky založen a je také podporován organizacemi jako Greenpeace nebo Světovým fondem ochrany přírody. FSC neumožňuje regionální certifikaci lesů a certifikaci provádí několik autorizovaných zahraničních firem s mezinárodní působností. Certifikaci PEFC provádějí akreditované certifikační firmy v Čechách.

Systémem PEFC je současně označeno 70 % plochy lesů ČR, oproti FSC, která označuje jen menší lesní majetky – ŠLP Masarykův les Křtiny, KRNAP, Lesy Hlavního města Prahy.

Tabulka 15: Přehled certifikovaných lesů ke 30. 9. 2016

Zdroj: www.uhul.cz

Druh vlastnictví	PEFC	FSC
	Výměra certifikovaných lesů na ha	
Státní lesy	1 449 780	35 116
Fyzické osoby	80 063	4
Právníkové osoby	66 105	10 228
Obecní lesy	183 695	4 573
Celkem	1 779 643	49 921

Srovnání podle dopadů na:

- **Pohled vlastníka lesa**

FSC – Zvýšený podíl ekostabilizačních dřevin (EsD) oproti MZD z důvodu dražších sazenic, kterých musí být více, jelikož mají hustší spon. Pro vlastníka lesa to tedy znamená vydat více peněz při zalesňování. Výsadba může být 2x–3x nákladnější.

- Omezení holosečí na 1/3 mýtních těžeb a jejich velikosti 0,5 ha
- Ponechání na dožití 5 ks stromů na 1 ha
- Průměrně 30m³/ha dospělých a dospívajících porostů

PEFC – Dá se říci, že tento systém tolik finančně nezatěžuje vlastníky lesů a je tedy mnohem dostupnější

- Pokud jsou vlastníkovy navrženy postupy, vlastník je bere jako doporučení a je na něm, do jaké míry je splní
- Například ponechání stromů na zetlení, dožití...

- **Pohled občana, běžného návštěvníka**

FSC – Nezabývá se podrobně rekreací, ale návštěvníky lesa nijak neomezuje

PEFC – Návštěvníky lesa rovněž neomezuje

- Zabývá se estetickou a rekreační činností (památné stromy, budování studánek a informačních tabulí...)

- **Pohled trvale udržitelného hospodaření a lesnické politiky**

FSC i PEFC respektují mezinárodní úmluvy a závazky, zákony daných zemí a národní politiky.

Je na každém vlastníkově lesa, který certifikační systém si vybere, který pro sebe považuje za vhodný, důvěryhodný a který chce propagovat.

Z pohledu udržitelnosti je nejdůležitější, aby se ve zpracovatelském řetězci objevovalo co nejvíce dříví z certifikovaných lesů a tím se zamezila jejich devastace.

V současnosti se můžeme na internetových stránkách setkat s haněním těchto certifikátů mezi sebou. I fakt, že mají stejné cíle a mohl by zde být tedy předpoklad pro jejich „spolupráci“, nemůžeme momentálně hovořit o jejich respektování. V konečném důsledku mohou přijít o důvěryhodnost, která je základem pro tyto certifikační systémy a tak ublíží jen samy sobě. Oba systémy by především měli bránit zájmy udržitelného rozvoje.

Tabulka 16: Srovnání certifikátů

Zdroj: Vlastní výzkum

Další srovnání certifikátů	PEFC	FSC
Vylepšení soc., ekol. a ekonomických benefitů při produkci výrobků	✓	✓
Základní info. (stanovy, kritéria) o certifikačním systému jsou na internetových stránkách	✓	✓
Certifikační systém je členem ISEAL	-	✓
Certifikační systém přijímá nové členy, kteří sdílejí cíle a hodnoty	✓	✓
Jména členů jsou dostupná na webu	✓	✓
Členové jsou zavázáni podepsáním etického kodexu	-	✓
Členové mají povinnost dodržet časově vymezený plán na certifikaci, nebo nakupování certifikovaných produktů	-	-

Za předpokladu hrubého porušení etického kodexu, jsou připraveny postupy k ukončení nebo pozastavení členství	-	√
Nejvyšší rozhodovací orgán zajišťuje, že žádná skupina není dominantní při rozhodování	-	√
Členové z neekonomického sektoru mají stejnou váhu jako neekonomický sektor	-	√
Členové reprezentují environmentální, ekonomické a sociální zájmy, mají vyrovnanou pravomoc	-	√
Výrobci jsou certifikováni neustrannými certifikačními orgány v souladu s ISO	√	√
Certifikační systémy zveřejňují kontrolní audity a plánované certifikace	-	-
Certifikační orgány provádí každoroční audity	√	√
Povinnost konzultace se zainteresovanými skupinami	-	√
Certifikační systém bere v úvahu připomínky od všech stran během auditu	√	√
Certifikační systém provádí neohlášené audity	-	-
Zprávy o průběhu auditu jsou dostupné na internetových stránkách	-	√
Certifikáty mají platnost 5 let	√	√

10 Diskuse

V této části práce jsem se rozhodla uvést návrhy na zlepšení dobrovolných nástrojů udržitelného rozvoje v podnicích. Návrhy se budou týkat čtyř lesnických společností i „100 obdivovaných podniků ČR“.

Z mého výzkumu vyplývá, že lidé sice o udržitelném rozvoji slyšeli, ale jen 54 % vědělo, co si mají pod tímto pojmem představit. Pouze 47 % dotazovaných bylo schopno vyjmenovat alespoň jeden podnik dodržující UR. Proto bych podnikům doporučila vyvíjet více aktivit v sociální sféře. Škoda auto například za každý prodaný vůz zasadí jeden strom. Alternativou pro ostatní podniky může být zakoupení nezbytného vybavení hendikepovaným či jinak nemohoucím spoluobčanům, finanční pomoc nadacím či příspěvky vedoucí k ochraně různých ohrožených živočichů. Dále bych doporučila zavést aktivity, ve kterých se mohou zapojit zaměstnanci podniku. Nemyslím tím nutně peněžní příspěvky, ale například pomoc při živelných katastrofách nebo benefičních akcích. Tyto aktivity se dají považovat za tzv. teambuildingové aktivity, které stmelí kolektiv zaměstnanců a poslouží dobré věci.

Podnikům bych také doporučila zavést tzv. homeworking. Pro zaměstnance by to znamenalo úsporu času a nákladů spojených s dopravou nebo flexibilní naplánování svého času. Pro podniky by byly výhody v podobě úspor peněz za provoz kanceláří, parkovací místa, za služební automobily nebo za energie. Výhodou je také možnost zaměstnávat odborníky žijící daleko od místa pracoviště. Podniky by měly zajistit svým zaměstnancům služební počítače, telefony a tiskárny, aby nemuseli opotřebovávat svá soukromá zařízení. Důležité je, aby mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem byla kvalitní komunikace, bylo by tedy dobré využívat videokonference, telekonference či volání přes internet (skype).

Při získávání informací o podnicích mě překvapilo, že u velkého počtu podniků bylo obtížné tyto informace získat, byť jde o velké a populární společnosti. Podnikům bych tedy doporučila lepší informovanost o jejich aktivitách. Neposkytováním informací mohou odradit potencionální klienty/zákazníky, kteří hledají podniky dodržující zásady udržitelného rozvoje a smýšlejí tedy stejně jako oni.

Ze získaných informací jasně vyplývá, že podniky mají snahu o tzv. čistší produkci. Bohužel se drží jen standardních opatření a nejsou inovativní. Toto jednání může působit jen jako marketingový tah, aby veřejnost viděla, že „jde podnik s dobou“. Podnikům bych tedy doporučila využívat více obnovitelných zdrojů. Podniky převážně používají elektrickou energii, jako vlastní zdroj mohou na svá sídla a provozovny umístit solární panely a tím snížit náklady. Podniky dále mohou dbát na třídění odpadu, umístit k budovám i do interiérů budov dostatek kontejnerů a košů na tříděný odpad a apelovat na zaměstnance k jejich využívání.

Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti (65 %) vůbec neví, co certifikace FSC A PEFC označují. U certifikačního systému FSC se dá tento výsledek předpokládat vzhledem k jeho menšímu rozšíření v ČR. Přesto je pro 42 % respondentů důležité kupovat výrobky označené certifikáty a pouze 57 % respondentů těmto výrobkům věří. Při získávání informací mě velmi překvapila nevědomost mezi těmito certifikačními systémy. Podnikům i certifikačním systémům bych doporučila budovat lepší jméno a důvěryhodnost certifikátů. Tímto chováním mohou uškodit sami sobě, ale mohou ublížit i certifikaci obecně z pohledu jejího vnímání veřejností i podniků a důvěryhodností se splněnými podmínkami, které slibuje.

13 Závěr

V posledních letech je problematice udržitelného rozvoje věnována velká pozornost. Tento pojem je sice „mladý“, ale v současnosti je uznáván jako propracovaná komplexní strategie na planetární, regionální i místní úrovni. Udržitelný rozvoj můžeme chápat jako návod, jak se má společnost chovat, aby se sama nepoškozovala. Nelze totiž popírat fakt, že nepříznivé ekologické trendy s sebou nesou negativní důsledky. Za nerovnováhu může růst populace a hospodářský růst, díky němuž roste poptávka po materiálech, energiích a roste také objem dopravy, znečišťování a světového obchodu. Proti těmto nepříznivým vlivům se snaží bojovat hlavně Evropská unie a stále více podniků se snaží být odpovědných a řídit se dobrovolnými nástroji udržitelného rozvoje.

Ve své diplomové práci s názvem *„Analýza iniciativ na podporu udržitelného rozvoje podniků a možnost praktického využití“* jsem se podrobně zabývala dobrovolnými nástroji udržitelného rozvoje.

V literární rešerši jsem se věnovala udržitelnému rozvoji a lesnímu hospodaření. V kapitole týkající se udržitelného rozvoje je popsán udržitelný rozvoj, jeho historie, nástroje a pilíře. V kapitole o hospodaření v lesích je popsána rovněž historie, lesní hospodaření a trvale udržitelné hospodaření v lesích.

V části s výsledky jsem se věnovala 4 lesním společnostem, tedy Lesům ČR, Lesům SR, Vojenským lesům a statkům a Lesní společnosti Prylovi. U těchto společností jsem se věnovala stručnému představení a popisu dobrovolných nástrojů UR. Po představení a popsání jsem tyto dobrovolné nástroje společností porovнала.

Dále je uvedeno „100 obdivovaných podniků“ a jejich dobrovolné nástroje a aktivity vedoucí ke zmírnění negativních dopadů své činnosti. I tyto podniky jsou následně srovnány. Z mého výzkumu vyplývá, že stále více podniků využívá dobrovolných nástrojů UR. Je tedy dobře, že si podniky uvědomují svůj negativní vliv na ŽP, ale u mnoha firem jde spíše o marketingový tah z důvodu popularizace tohoto pojmu.

Ve své práci také uvádím vlastní výzkum formou dotazování. Připravila jsem dotazník, skládající se z 18 otázek, a umístila ho na internetové stránky www.vyplnto.cz a na sociální síť facebook k vyplnění. V dotazníku, který je uveden v příloze, mě zajímalo, zda respondenti někdy slyšeli o udržitelném rozvoji, zda ví, co tento pojem znamená, zda ví o některém podniku, který dodržuje zásady UR nebo zda těmto podnikům dávají

přednost. Další otázky se týkaly certifikátů FSC a PEFC. Zajímalo mě, zda je respondenti znají a ví, co označují, zda věří certifikovaným výrobkům nebo zda jsou za produkty označené certifikátem ochotni zaplatit více peněz. Po získání výsledků jsem provedla vyhodnocení.

Další část práce je věnována certifikátům FSC a PEFC, které jsem nejprve popsala a následně srovnala.

Na závěr diplomové práce je uveden návrh na zlepšení dobrovolných nástrojů pro 4 lesnické společnosti a pro „100 obdivovaných podniků České republiky“.

14 Seznam použité literatury

- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Renewed EU Sustainable Development Strategy*. Brusel, 2006. 29s.
- ČERNÁ, A., TOŠOVSKÁ E. *Ekonomické nástroje ochrany životního prostředí v tržních ekonomikách: vybrané zkušenosti vyspělých zemí a USA*. Praha: Ekonomický ústav ČSAV, 1990.
- DIENSBIER, F. *Nástroje ochrany životního prostředí*. 1. vyd. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2011. 209 s. ISBN 978-80-87382-13-4.
- DOMOHORSKÝ, M., STEJSKAL, V. *Koncepční nástroje ochrany životního prostředí z pohledu práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2003. 206 s. ISBN 80-85889-47-1.
- DUŠEK, J., PÁNA, L. „et al.“. *Udržitelný rozvoj v evropských regionech*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. ISBN 978-80-86708-90-4.
- FERODOVÁ, A. „et al.“. *Environmentální management podniku. Environmentální účetnictví a rozhodovací úlohy*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. r. o., 2004. 142 s. ISBN 80-7204-374-9.
- GEUSS, E. *Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje na mikroekonomické a makroekonomické úrovni*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. 41 s. ISBN 978-80-7395-080-4.
- HOLGAARD, J. E., JORGENSEN, T. H. *Environmentální manažerské účetnictví a Indikátory udržitelného rozvoje*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2005. ISBN 80-7041-675-7.
- HŘEBÍČEK, J. *Environmentální manažerské účetnictví*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004. ISBN 80-7194-643-5.
- HŘEBÍČEK, J. KOKRMENT, L. *Environmentální manažerské účetnictví a Indikátory udržitelného rozvoje*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2005. ISBN 80-7041-675-7.
- JENÍČEK, V. *Ekologická politika Evropské unie a trvale udržitelný rozvoj*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. 63 s. ISBN 80-245-0203-8.

- JENÍČEK, V. „et al.“. *Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6.
- JENÍČEK, V., FOLTÝN. *Globální problémy a světová ekonomika*, 1. vyd. Praha: V. H. Beck, 2003. 269 s.
- KOLEKTIV. *Aktualizace Strategie udržitelného rozvoje ČR: Úvodní teze*. 1. vyd. Praha, 2008. 29 s.
- KOLEKTIV. *Napříč společnou odpovědností firem*. 1. vyd. Kladno: AISIS, 2005. 163 s. ISBN 80-239-6111- x.
- KOLEKTIV. *Strategie udržitelného rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha, 2004. 59 s.
- KOLIBÁČ, P., JELÍNEK, M. *Realizace přírodě blízkého hospodaření v lesích*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2011. ISBN 978-80-87457-17-7.
- Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD). *Environmental Accounting and Financial Reporting Training Manual*. Institut Svazu účetních
- KORČÁK, P. *Naše společná budoucnost: Světová komise pro životní prostředí a rozvoj*. 1. vyd. Praha: Academia, 1991. 297 s. ISBN 80-85368-07-2.
- MAIER, K. *Principy a pravidla územního plánování*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2016.
- MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
- MEZŘICKÝ, V. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-003-8.
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Státní politika životního prostředí České republiky*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2004.
- MOLDAN, B., KONVALDA, J., HÁK, T. *Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR*. 1. vyd. Praha: Ateliér Tomáš Tuč, 2009. 183 s. ISBN 978-80-7212-491-6.
- MULAČ, P. VOCHOZKA, M. *Podniková ekonomika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4372-1.
- NOVÁČEK, P. *Udržitelný rozvoj*. 2 vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 430 s. ISBN 978-80-244-2795-9.

- PAWLICZEK, A. *Udržitelný rozvoj – vybrané aspekty z oblasti podnikání*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, 2011. ISBN 978-80-7248-700-4.
- POLENO, Z. „et al.“. *Ekologické základy pěstování lesů*. Kostelec nad Černými lesy. Lesnická práce, 2001. 320 s.
- POLENO, Z. „et al.“. *Praktické postupy pěstování lesů*. Kostelec nad Černými lesy, Lesnická práce, 2009. 951 s.
- POLENO, Z. *Trvale udržitelné obhospodařování lesů*. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky v Agrospoji, 1997. 105 s.
- PRIMACK, R. B. KINDLMANN, P. JERSÁKOVÁ, J. *Biologické principy ochrany přírody*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 349 s. ISBN 80-7178-552-0.
- REMTOVÁ, K. *Ekodesign*, Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2003.
- REMTOVÁ, K. *Výkladový slovník základních pojmů z oblasti udržitelného rozvoje*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2009. 66 s. ISBN 978-80-7212-506-7.
- *Report of the United Nations Conference on Environment and Development Rio de Janeiro, 3 – 14 Juni 1992*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 1998. 328 s. ISBN 80-7212-039-5.
- RITSCHELOVÁ, I. „et al.“. *Úvod do ekonomiky životního prostředí*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2002, 96 s. ISBN 80-7044-415-0.
- SMOLA, M. *Hospodaření v lesích na principech trvalosti a vyrovnanosti*. Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, 2012.
- STEJSKAL, V. *Aktuální otázky práva životního prostředí*, 1. vyd. Masarykova univerzita, 2005.
- ŠVECOVÁ, M. *Biodiverzita a udržitelný rozvoj*. Praha: Klub ekologické výchovy, 2007. 68 s. ISBN 978-80-254-4390-3.
- VACEK, S., LOKVENC, T., SOUČEK, J. *Přirozená obnova lesních podrostů. Metodiky pro zavádění výsledků výzkumu do zemědělské praxe*. Praha: MZe ČR, 1995. 46 s.
- VOLEJNÍKOVÁ, I. *Environmentální manažerské účetnictví*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005. 55 s. ISBN 80-7194.
- *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2015*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2016. 132 s. ISBN 978-80-7434-324-7.

Internetové zdroje

- AAA AUTO, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.aaaauto.cz>
- AGROFERT, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.agrofert.cz>
- AGROSTROJ PELHŘIMOV, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.agrostroy.cz>
- ALZA.CZ [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.alza.cz>
- ARCELORMITTAL OSTRAVA, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ostrava.arcelormittal.com>
- ASSA ABLOY CZECH&SLOVAKIA, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.assaabloy.cz>
- AUTOCONT CZ a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.autocont.cz>
- BENZINA, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.benzina.cz>
- BEST, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.best.info>
- BIOVETA, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bioveta.cz>
- BRANO GROUP, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.brano.eu>
- CCS ČESKÁ SPOLEČNOST PRO PLATEBNÍ KARTY s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ccs.cz>
- CEMEX CZECH REPUBLIC, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.cemex.cz>
- ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ [online]. [cit. 11. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.ekoznacka.cz>
- ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ [online]. © 2013 [cit. 10. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.vitejtenazemi.cz>
- Česko. Vláda. Zákon č. 201 ze dne 2. května 2012 o ochraně ovzduší. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. Dostupné z: <http://www.mzp.cz>
- ČESKOMORAVSKÝ ŠTĚRK, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.heidelbergcement.cz>
- ČEZ, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.cez.cz>

- DHL EXPRESS (Czech Republic) s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.dhl.cz>
- DŘEVOZPRACUJÍCÍ DRUŽSTVO [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ddl.cz>
- ELCOM, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.elcom.cz>
- EMAS JEDNODUŠĚ [online]. © 2012 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz>
- ERNST & YOUNG, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ey.com>
- FRANČ, J. Certifikace lesů [online]. [cit. 13. 3. 2017]. Dostupné z: <http://certifikacelesu.cz>
- GLOBUS ČR, k. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.globus.cz>
- GRI PORTAL [online]. © 2016 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.globalreporting.org>
- GUMOTEX, akciová společnost [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.gumotex.cz>
- GZ MEDIA, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.gzmedia.com>
- HAMÉ, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hame.cz>
- HARTMANN – RICO a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.cz.hartmann.info>
- HENELOVÁ, V., ZBOŘIL, J. *Environmentální reporting*. [online]. © 2005 [cit 12. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.enviros.cz>
- HYUNDAI MOTOR MANUFACTURING CZECH s.r.o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hyundai-motor.cz>
- JABLOTRON, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.jablotron.com>
- KOFOLA ČESKOSLOVENSKO a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.kofola.cz>
- KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, a. s., Vienna Insurance Group [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.koop.cz>
- KORADO, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.korado.cz>

- KPMG ČESKÁ REPUBLIKA, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://home.kpmg.com>
- LB MINERALS, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.lb-minerals.cz>
- LESY ČESKÉ REPUBLIKY [online]. © 2017 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesy-cr.cz>
- LESY ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce strategického rozvoje podniku Lesy České republiky, s. p. pro období let 2015 – 2019* [online]. ©2017 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesy-cr.cz>
- LESY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva 2015* [online]. © 2017 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesy-cr.cz>
- LESY SLOVENSKÉ REPUBLIKY [online]. © 2012 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesy.sk>
- LESY SLOVENSKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva 2015* [online]. © 2012 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesy.sk>
- LINDE GAS, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.linde-gas.cz>
- LINET spol, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.linnet.com>
- MASTERCARD EUROPE [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.mastercard.com>
- MEOPTA – OPTIKA, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.meopta.com>
- MND a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.mnd.cz>
- MOL RETAIL ČESKÁ REPUBLIKA, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://molcesko.cz>
- MOTOR JIKOV GROUP, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.motorjikov.com>
- MOUNTFIELD, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.mountfield.cz>
- NOVOTNÝ, S., ŠIŠÁK, L. *Ekonomika obnovy lesa ve smrkových porostech na vybraném lesním majetku* [online]. [cit. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.vulhm.cz>

- O2 CZECH REPUBLIC a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.o2.cz>
- PASSERINVEST GROUP, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.passerinvest.cz>
- PETROF, spol s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.petrof.cz>
- PODRÁZSKÝ, V. KOUBA, J. ZAHRADNÍK, D. *Seminář dřevostavby Volyně* [online]. ©2013 [cit. 9. 3. 2017]. Dostupné z www.stavba.tzb-info.cz
- PPF a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ppf.eu>
- PRAŽSKÁ ENERGETIKA, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.pre.cz>
- *PŘÍRUČKA EMAS 2004* [online]. [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.emas.e-manag.cz>
- PSJ, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.psj.cz>
- ROSTEX VYŠKOV, s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.rostex.cz>
- ŘÍZENÍ LETOVÉHO PROVOZU ČR, STÁTNÍ PODNIK [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.rlp.cz>
- SCHELL CZECH REPUBLIC, a.s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.shell.cz>
- SODEXO s. r. o. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://cz.sodexo.com>
- STRABAG a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.strabag.cz>
- STUDENT AGENCY k. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.studentagency.cz>
- ŠKODA AUTO, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skoda-auto.cz>
- T-MOBILE CZECH REPUBLIC a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.t-mobile.cz>
- TOS VARNSDORF, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.tosvarnsdorf.cz>
- *TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ* [online]. © 2017 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.home.zf.jcu.cz>

- TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.trz.cz>
- UNILES, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.uniles.cz>
- UNIQA POJIŠŤOVNA, a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.uniqa.cz>
- VACEK, S. PODRÁZSKÝ, V. *Trvale udržitelné lesní hospodářství – Evropský koncept lesnictví* [online]. [cit. 13. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.lesniskolka.cz>
- VODAFONE CZECH REPUBLIC a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.vodafone.cz>
- VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR [online]. © 2017 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.vls.cz>
- VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR. *Výroční zpráva 2015* [online]. © 2017 [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.vls.cz>
- ZÁTIŠÍ CATERING GROUP a. s. [online]. [cit. 7. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.zatisigroup.cz>

15 Seznam příloh

Dotazník.....	107
---------------	-----

Příloha 1

Dotazník

- 1) Slyšeli jste někdy (trvale) udržitelném rozvoji (přírodě blízkém hospodaření)?**
 - Ano
 - Ne
 - Nevím
- 2) Víte co (trvale) udržitelný rozvoj znamená?**
 - Ano
 - Ne
- 3) Myslíte si, že je (trvale) udržitelný rozvoj důležitý?**
 - Ano
 - Ne
- 4) Víte o nějaké firmě, podniku, organizaci, která dodržuje zásady (trvale) udržitelného rozvoje?**
 - Ano
 - Ne
- 5) O jaký podnik se jedná?**

- 6) Myslíte si, podniky skutečně dodržují zásady (trvale) udržitelného rozvoje?**
 - Ano
 - Ne
 - Nevím
- 7) Dáváte přednost firmám, které jsou šetrnější k životnímu prostředí?**
 - Ano
 - Ne
- 8) Slyšeli jste někdy o certifikaci FSC?**
 - Ano
 - Ne
- 9) Slyšeli jste někdy o certifikátech PEFC?**
 - Ano
 - Ne
- 10) Víte, co certifikace FSC a PEFC označují?**
 - Ano
 - Ne
- 11) Všímate si certifikátů na výrobcích?**
 - Ano
 - Ne
- 12) Je pro Vás důležité kupovat výrobky označené certifikátem?**
 - Ano
 - Ne
- 13) Jste ochotni zaplatit více peněz za certifikované výrobky?**
 - Ano
 - Ne
- 14) Věříte certifikovaným výrobkům, že jsou u nich dodrženy zásady pro získání certifikátu?**
 - Ano
 - Ne
 - Nevím
- 15) Jste muž nebo žena?**
 - Muž
 - Žena
- 16) Jaká je Vaše věková kategorie?**
 - Méně než 20 let
 - 20-30 let
 - 30-40 let
 - 40 a více let
- 17) Z jakého kraje pocházíte?**
- 18) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**